

UNLEASH THE GOSPEL (UWOLNIĆ EWANGELIĘ)

List pasterski od Wielbego Allena H. Vignerona, Arcybiskupa Detroit, z Katedry Najświętszego Sakramentu, opublikowany w Wigilię Zesłania Ducha Świętego, 3 czerwca 2017 r.

Spis treści

1	WPROWADZENIE	3
2	FUNDAMENTALNE PRZEKONANIE	4
3	WYKŁAD KATECHETYCZNY	5
3.1	<i>Misyjna natura Kościoła .....</i>	5
3.2	<i>Odczytywanie znaków czasu w południowo-wschodnim Michigan .....</i>	6
3.3	<i>Korzenie kryzysu .....</i>	7
3.4	<i>Dobre i złe nawyki.....</i>	8
4	WYTYCZNE.....	10
4.1	<i>Nowa Pięćdziesiątnica .....</i>	11
4.1.1	Rozdział 29 Dziejów Apostolskich	11
4.1.2	Nawróćcie się i uwierzcie w Ewangelię.....	12
4.1.3	Znaki i cuda	13
4.2	<i>Z oczami utkwionymi w Jezusa .....</i>	13
4.2.1	Spotkanie z Jezusem	13
4.2.2	Kerygmat.....	14
4.2.3	Świadectwo	15
4.3	<i>Słowo stało się ciałem.....</i>	15
4.3.1	Komunia Kościoła.....	15
4.3.2	Pismo Święte.....	16
4.3.3	Pojednanie	16
4.3.4	Święta Eucharystia	17
4.4	<i>Wyposażenie do służby ewangelicznej.....</i>	18
4.4.1	Ewangelizacja ewangelizatorów	18
4.4.2	Wyposażenie ewangelizatorów	18
4.4.3	Charyzmaty	19
4.5	<i>Nie ma osób postronnych .....</i>	20
4.5.1	Świeccy	20
4.5.2	Kapłani i diakoni	20
4.5.3	Życie konsekrowane i ruchy	21
4.5.4	Młodzież i młodzi dorośli	21
4.6	<i>Zaangażowanie "od osoby do osoby".....</i>	22
4.6.1	Wyjście na zewnątrz	22
4.6.2	Towarzystwo	22
4.6.3	Uzdrowianie	23
4.6.4	Media	23
4.7	<i>Rodziny.....</i>	24
4.7.1	Posługa na rzecz rodzin.....	24
4.7.2	Ewangelizacja w rodzinach	25

4.7.3	Świadectwo rodzin.....	25
4.8	<i>Atrakcyjność</i>	26
4.8.1	Radość Ewangelii	26
4.8.2	Jedna owca	26
4.8.3	Parafia jako miejsce powitania	26
4.8.4	Ewangeliczna dobroczynność	27
4.9	<i>Spotkaj, wzrastaj, daj świadectwo</i>	28
4.9.1	Spotkaj	28
4.9.2	Wzrastaj	28
4.9.3	Daj świadectwo.....	28
4.10	<i>Wezwanie Orędownika</i>	29
4.10.1	Gwiazda ewangelizacji	29
4.10.2	Rola orędowników	29
4.10.3	Zwycięstwo nad duchową opozycją.....	29
5	PROPOZYCJE I KROKI DZIAŁANIA	30
5.1	<i>Krok A</i>	31
5.2	<i>Krok B</i>	31
5.3	<i>Rodziny</i>	31
5.3.1	Formacja dla misji	31
5.3.2	Mentoring i towarzyszenie rodzinom	32
5.3.3	Tożsamość chrześcijańskiej rodziny	32
5.4	<i>Parafie</i>	33
5.4.1	Kultura parafialna	33
5.4.2	Funkcje parafii.....	34
5.4.3	Przywódstwo parafialne	34
5.5	<i>Archidiecezjalne Służby Centralne</i>	36
5.5.1	Archidiecezjalna Służba Centralna: Pierwszy Priorytet.....	36
5.5.2	Archidiecezjalne Służby Centralne: Drugi Priorytet	36
5.5.3	Archidiecezjalne Służby Centralne: Trzeci Priorytet	37
6	PODSUMOWANIE	39
7	PRZYPISY	40

1 WPROWADZENIE

Gdy wypełnił się czas Pięćdziesiątnicy, byli wszyscy razem na jednym miejscu. I nagle przyszedł z nieba szum jak silny wiatr, i napełnił cały dom, w którym się znajdowali. Potem ukazały się im języki jakby z ognia, które rozdzieliły się i spoczęły na każdym z nich. I wszyscy zostali napełnieni Duchem Świętym i zaczęli mówić różnymi językami, tak jak im Duch pozwolił głosić.

Dzieje Apostolskie 2,1-4

Jezus Chrystus czyni wszystko nowym! On sam pracuje nad odnowieniem swojego Kościoła w archidiecezji Detroit. Wylewa na nowo swojego Ducha Świętego, aby każdy członek Kościoła mógł być uformowany i posłany jako radosny uczeń-misjonarz, aby Ewangelia została uwolniona w południowo-wschodnim Michigan.

Tak jak w Wieczerniku w dniu Pięćdziesiątnicy, to Duch Święty przemienia uczniów Chrystusa ze zwykłych ludzi w ewangelizatorów wypełnionych Duchem Świętym. Przed przyjściem Ducha Świętego, pierwsi chrześcijanie nie wydawali się szczególnie imponującą grupą ludzi. Mieli powody, aby być wypełnieni lękami, obawami i poczuciem niedostateczności, gdy rozważali niesamowite zadanie, jakie powierzył im Jezus: być Jego świadkami aż po krańce ziemi. Wciąż starali się zrozumieć wydarzenia ostatnich dni: ukrzyżowanie, zmartwychwstanie i wniebowstąpienie Pana. Ale kiedy Duch Święty padł na nich, ich serca zapłonęły ogniem Bożej miłości i nie mogli już dłużej zatrzymać Dobrej Nowiny o Chrystusie dla siebie. Wyszli z Wieczernika przepełnieni radością Ewangelii. Dzięki ich świadectwu Ewangelia została uwolniona w Jerozolimie, a stamtąd w całym starożytnym świecie.

Dzisiaj nie mniej niż dwa tysiąclecia temu, nie ma żadnych ograniczeń co do tego, co Pan może zrobić pośród nas. Jego zadaniem jest przyoblec swój Kościół "mocą z wysoka" (por. Łk 24, 49) dla wypełnienia jego misji. Naszą rolą jest dać Mu z całego serca nasze "tak" - pozwolić się przemieniać, prowadzić i posyłać przez Ducha Świętego, który jest "głównym protagonistą ewangelizacji"[1].

Przez ostatnie trzy lata my, Boża rodzina w Kościele w Detroit, doświadczaliśmy już duchowej odnowy, gdy przygotowaliśmy i strategizowaliśmy misyjną transformację Archidiecezji. Zaczęło się to w marcu 2014 roku od mojego ogłoszenia roku modlitwy o nową Pięćdziesiątnicę. W ciągu tego roku cała Archidiecezja zjednoczyła się z Maryją, Dwunastoma i innymi uczniami w Wieczerniku, modląc się o nowe przyjście Ducha Świętego i oczekując Go. Ludzie z całej Archidiecezji zaczęli mi opowiadać o znakach, że ta modlitwa jest wysłuchiwana. W latach 2015-2016 misje "Come, Encounter Christ!" odbywające się w całej Archidiecezji, z adoracją eucharystyczną, uduchowioną muzyką i głoszeniem kazań, wprowadziły wielu w odnowione spotkanie z Jezusem. W kwietniu 2016 roku konferencja "Amazing Parish Conference" dostarczyła potężnego impulsu lokalnym liderom parafialnym, aby na nowo wyobrazić sobie i umocnić ukierunkowanie naszych parafii na misję. Przez cały rok 2016 parafie w całej Archidiecezji były gospodarzami "spotkań dialogu parafialnego", podczas których parafianie swobodnie wyrażali swoje nadzieje, obawy i sugestie dotyczące Kościoła w Detroit.

Głęboko znaczącym krokiem na tej drodze była Msza św. o przebaczenie 7 października 2016 r., w której wraz z moimi kolegami kapłanami i setkami wiernych świeckich stanęliśmy przed Bogiem, aby w imieniu Archidiecezji żałować za grzechy popełnione przez pokolenia przez

naszych biskupów, księży, świeckich duszpasterzy, instytucje i wszystkich wiernych - grzechy, które zbyt często zakorzeniały się w naszej kulturze kościelnej. Proszenie i przyjmowanie Bożego przebaczenia za błędy przeszłości pozwala nam iść naprzód z nową nadzieją i odwagą.

Wreszcie, archidiecezjalny Synod 16, który odbył się w dniach 18-20 listopada 2016 roku, był historyczną okazją, podczas której przedstawiciele wszystkich zakątków Archidiecezji - duchowni, zakonnicy i świeccy - zebrali się, aby wspólnie modlić się i zastanawiać nad tym, co uczyni Kościół w południowo-wschodnim Michigan radosnym zespołem uczniów-misjonarzy. Synod był iskrą zapalną, która rozpałała Archidiecezję. Jego celem było nic innego jak radykalne przekształcenie Kościoła w Detroit, całkowite odwrócenie naszej uwagi od Kościoła wewnętrznego, skupionego na konserwacji, do Kościoła zewnętrznego, skupionego na misji.

Niniejszy list duszpasterski ma służyć jako narzędzie do wprowadzenia w życie owoców Synodu 16. List zawiera deklarację naszych fundamentalnych przekonań (część 2), wyjaśnienie podstaw nauczania katolickiego dla misyjnego ukierunkowania Kościoła oraz odczytanie "znaków czasu" w naszej części świata (część 3). Część 4 i 5 stanowią serce listu. Część 4 jest serią dziesięciu drogowskazów, z których każdy posiada pewne specyficzne wyznaczniki, aby kierować naszą realizacją Synodu. Część 5 wymienia konkretne propozycje i kroki działania, które zgodnie z zaleceniami Synodu podejmiemy, aby stać się Kościołem misyjnym. Na koniec, w części 6, potwierdzam, że Unleash the Gospel (Uwolnić Ewangelię) jest dziełem całego Kościoła w Archidiecezji, umocnionego Duchem zmartwychwstałego Pana, i opisuję, w jaki sposób zamierzam prowadzić nas w tej misji w moich pozostałych latach pełnienia posługi arcybiskupiej.

2 FUNDAMENTALNE PRZEKONANIE

Jego [Jezusa Chrystusa] to głosimy, upominając każdego człowieka i ucząc każdego człowieka z całą mądrością, aby każdego człowieka okazać doskonałym w Chrystusie.

Kol 1,28

Fundamentalnym przekonaniem Synodu jest to, że Kościół w Archidiecezji Detroit jest zdecydowany być posłusznym Duchowi Świętemu i być przez Niego uczynionym zespołem radosnych uczniów-misjonarzy[2].

Oznacza to, że Archidiecezja, podążając za wezwaniem papieża Franciszka, jest zdecydowana przejść "misyjne nawrócenie", zmianę w naszej kulturze, tak aby każda osoba na każdym poziomie Kościoła, poprzez osobiste spotkanie z Jezusem Chrystusem, przyjęła swoją tożsamość jako syn lub córka Boga i w mocy Ducha Świętego została uformowana i wysłana jako radosny uczeń-misjonarz. Dla rodzin oznacza to, że każda rodzina przyjmuje swoją rolę jako Kościół domowy i w połączeniu z innymi rodzinami i osobami samotnymi, aktywnie poszukuje duchowej i społecznej odnowy swojego sąsiedztwa, szkół i miejsc pracy. Dla parafii i służb archidiecezjalnych oznacza to odnowę struktur, aby były one kierowane przez Ducha Świętego i radykalnie zorientowane na misję. Dla wszystkich w Archidiecezji oznacza to uczynienie relacji z Jezusem i dostosowanie się do Jego woli centralną zasadą przewodnią każdego aspektu życia. To misyjne nawrócenie pociąga za sobą uderzająco kontrkulturowy sposób życia, oparty na modlitwie, Piśmie Świętym i sakramentach; niezwykle łaskawą gościnność; zdolność do włączenia tych, którzy znajdują się na marginesie społeczeństwa; oraz radosną ufność w opatrzność Bożą nawet w trudnych i stresujących czasach.

3 WYKŁAD KATECHETYCZNY

Idźcie więc i czyńcie uczniami wszystkie narody, udzielając im chrztu w imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego, ucząc je zachowywać wszystko, co wam przykazałem.
Mt. 28,19-20

Nawrócenie misyjne, do którego wzywa nas Pan, jest czymś nowym, ale jest także powrotem do korzeni naszej tożsamości jako Kościoła Jezusa Chrystusa, objawionej światu w dniu Pięćdziesiątnicy. To Kościół staje się znowu młody! Jest to ponowne przebudzenie się do naszego fundamentalnego powołania, zastosowanego w nowy sposób do szczególnych okoliczności i wyzwań naszych czasów.

3.1 Misyjna natura Kościoła

Ostatnie słowa, jakie Jezus wypowiedział do swoich uczniów przed wstąpieniem do nieba, to polecenie ewangelizacji wszystkich ludzi: "Idźcie na cały świat i głoscie Ewangelię wszelkiemu stworzeniu" (Mk 16,15)[3] Ten mandat określa Kościół po wsze czasy. Jak pisał bł. papież Paweł VI: "Ewangelizacja jest w istocie łaską i powołaniem właściwym Kościołowi, jego najgłębszą tożsamością. Istnieje on po to, by ewangelizować." [4] Ewangelizacja jest więc obowiązkiem nie tylko biskupów, kapłanów i zakonników, ale każdego pojedynczego chrześcijanina.

Ewangelizacja to, najprościej mówiąc, głoszenie Dobrej Nowiny o Jezusie tym, którzy nas otaczają. Głoszenie to ma być zarówno słowem, jak i czynem.[5] Jeśli dzielimy się Dobrą Nowiną o miłości Chrystusa tylko słowami, nie żyjąc w sposób widoczny tym, co głosimy, ludzie słusznie posądzą nas o hipokryzję, a nawet możemy nadać chrześcijaństwu złą sławę. Z drugiej strony, jeśli będziemy dzielić się Dobrą Nowiną jedynie poprzez czyny, ludzie nie dowiedzą się o Tym, który jest źródłem radości i boskiej miłości, którą nosimy w sobie. Ci wokół nas są spragnieni Ewangelii, słów życia wiecznego, nawet jeśli nie zdają sobie z tego sprawy. Jakże nie dzielić się hojnie tym, co otrzymaliśmy za darmo?

W ciągu wieków, kiedy Kościół przyzwyczał się do istnienia w społeczeństwach niemal całkowicie chrześcijańskich, zbyt łatwo stracił z oczu nakaz Chrystusa. Parafie i diecezje niemal niezauważalnie popadły w tryb utrzymania, a nie misji. Wielu katolików zaczęło myśleć o ewangelizacji jako o specjalnym powołaniu, przede wszystkim dla księży i zakonników na misjach zagranicznych. Jednak w ostatnim półwieczu, kiedy świat zachodni coraz bardziej się sekularyzował i niezliczone rzesze ludzi porzuciły wiarę, w którą zostali ochrzczeni, Kościół wzywał wszystkich katolików do przebudzenia się do swojej tożsamości chrzcielnej jako uczniów-misjonarzy. Wszyscy są wezwani do zaangażowania się w nową ewangelizację - odnowione głoszenie Dobrej Nowiny o Chrystusie ludziom naszych czasów.

Termin "nowa ewangelizacja", ukuty przez papieża Jana Pawła II, uwzględnia fakt, że Kościół w naszych czasach istnieje w bardzo zmienionej sytuacji. Nie chodzi o to, że zmieniła się Ewangelia, ale o to, że jesteśmy wezwani do odnowionego wysiłku, który jest "nowy w swoim zapale, metodach i wyrazie" [6]. Nowa ewangelizacja jest skierowana nie tylko do tych, którzy znajdują się w odległych krajach i nigdy nie słyszeli Ewangelii, ale także do tych, którzy są wokół nas, w naszym własnym postchrześcijańskim społeczeństwie. Nowym "terytorium misyjnym" są nasze własne dzielnice, miejsca pracy, szkoły, a nawet nasze własne domy.

3.2 Odczytywanie znaków czasu w południowo-wschodnim Michigan

Synod 16 był okazją dla przedstawicieli wszystkich części Archidiecezji do wysłuchania siebie nawzajem i wspólnego rozeznania "znaków czasu" w południowo-wschodnim Michigan. Uczestnicy Synodu zauważyli wiele okazji do uwolnienia Ewangelii. Nasz Kościół lokalny jest bogaty w zaangażowanie świeckich; istnieje szeroka gama kwitnących ruchów, posług i inicjatyw. W ciągu pół wieku od Soboru Watykańskiego II, odpowiadaliśmy na wezwanie Soboru do uczestnictwa świeckich w życiu Kościoła (co było głównym tematem naszego ostatniego Synodu Archidiecezjalnego w 1969 roku). Teraz jesteśmy gotowi, by budować na tym fundamencie. Jeśli naszą pierwszą odpowiedzią była zmiana sposobu myślenia o sobie jako o ludzie Bożym, to naszą odpowiedzią jest teraz wykorzystanie owoców wydanych w ciągu ostatnich pięciu dekad, aby wyjść na zewnątrz z Ewangelią. Nasza wewnętrzna odnowa służy misji.

Również w naszym społeczeństwie obywatelskim jest wiele znaków, że nasze wspólnoty są gotowe do odnowy. Istnieje świadomość, że znajdujemy się w nowej sytuacji społecznej, gotowość do wyjścia poza sposób, w jaki zawsze robiliśmy rzeczy i do zastanowienia się nad nowymi sposobami.

Jednocześnie uczestnicy Synodu dostrzegli wiele wyzwań stojących przed Archidiecezją Detroit. Przez kilka dekad liczba praktykujących katolików stale spadała, co było istotnym czynnikiem prowadzącym do wielu bolesnych zamknięć i połączeń parafii i szkół, co z kolei spowodowało, że więcej ludzi odeszło w zniechęceniu lub frustracji. Liczba aktywnych księży również znacznie spadła. W ostatnim półwieczu nasz obszar metropolitalny cierpiał z powodu urbanizacji, upadku ekonomicznego, napięć rasowych, rozpadu rodzin, nadużywania substancji psychoaktywnych i przestępczości. Archidiecezja obejmuje szeroki zakres geograficzny i demograficzny - miasto, przedmieścia i tereny wiejskie - każdy z własnymi unikalnymi cechami i potrzebami. Te liczne wyzwania przyczyniły się do powszechnego pesymizmu co do możliwości autentycznej odnowy.

Niektórzy mogą powiedzieć, że Archidiecezja Detroit jest mało prawdopodobnym miejscem dla rewitalizacji Kościoła na dużą skalę. Ale czyż to nie w najbardziej nieprawdopodobnych miejscach Pan uwielbia ukazywać swoją boską moc? Nasze uznanie własnego ubóstwa duchowego jest właśnie tym, co może nas skłonić do całkowitego polegania na Bogu. Wtedy staje się jasne, że sukces należy tylko do Niego, a nie do ludzkiej pomysłowości. Jeśli staliśmy się duchowo oschli, nie musimy się obawiać. Suche drewno jest idealne do podpalenia!

Zdajemy sobie również sprawę, że katolicy nie są jedynymi, którzy starają się szerzyć Ewangelię Jezusa Chrystusa w południowo-wschodnim Michigan. Szanujemy i wspieramy wysiłki naszych braci i siostr z innych wspólnot chrześcijańskich, aby dawać świadectwo o Chrystusie. Bóg działa w nich, a my możemy się wiele nauczyć z ich ewangelizacyjnego zapału. Tam, gdzie to możliwe, powinniśmy współpracować z nimi, aby nieść światło Chrystusa do naszego miasta i regionu, nie przestając jednak głosić pełni katolickiego nauczania. Jak potwierdza papież Franciszek, ponieważ rozłam wśród chrześcijan jest zaprzeczeniem Ewangelii, zaangażowanie w jedność jest "niezbędną drogą ewangelizacji." [7]

3.3 Korzenie kryzysu

Korzenie obecnego kryzysu wiary sięgają daleko poza granice naszego lokalnego Kościoła. Przez ostatnie kilka wieków świat zachodni stopniowo porzucał swoje chrześcijańskie fundamenty. Jak szczerze napisał w 2001 roku Jan Paweł II: "Nawet w krajach ewangelizowanych wiele wieków temu, zniknęła już rzeczywistość 'społeczeństwa chrześcijańskiego', które pośród wszystkich ułomności, jakie zawsze naznaczały ludzkie życie, mierzyło się wyraźnie wartościami ewangelicznymi. "[8] Podobną diagnozę postawił papież Benedykt XVI: "Prawdziwym problemem w tym momencie naszej historii jest to, że Bóg znika z ludzkiego horyzontu, a wraz z przyćmieniem światła, które pochodzi od Boga, ludzkość traci swoje łożysko..."[9] Nawet wśród tych, którzy twierdzą, że Bóg istnieje, wielu żyje "praktycznym ateizmem" - to znaczy, żyją tak, jakby Bóg nie istniał.

U podstaw odrzucenia wiary chrześcijańskiej na głębokim poziomie leżą często pseudoreligie lub fałszywe systemy wierzeń oparte na głęboko błędnych założeniach. Wielu ludzi trzyma się tych przekonań bezrefleksyjnie, nie zdając sobie sprawy z ich podstawowych założeń. Niektóre z najbardziej rozpowszechnionych dziś fałszywych religii są następujące.

Fundamentalizm naukowy. Fundamentalizm naukowy to przekonanie, że na wszystkie pytania dotyczące ludzkiej egzystencji i świata może odpowiedzieć nauka eksperymentalna. Wszechświat jest postrzegany jako zamknięty system, w którym wszystko może być wyjaśnione przez prawa fizyki, chemii, biologii i ewolucji. Bóg, jeśli w ogóle istnieje, nie interweniuje w świat. Wszystko, co nie może być udowodnione naukowo, jest zakładane jako fałszywe lub przynajmniej nieistotne. W rzeczywistości takie przekonanie przypisuje nauce rolę, która znacznie wykracza poza jej kompetencje, ponieważ istnieją rozległe dziedziny egzystencji, których nauka eksperymentalna nie może objąć, w tym dobra etyczne, wartości estetyczne, miłość, przyjaźń, poświęcenie, wiedza, a nawet sama nauka.

Moralistyczny deizm terapeutyczny. Termin ten został znany dzięki dwóm socjologom, którzy stworzyli go po to, aby opisać amorficzny zestaw wierzeń religijnych, które wyznaje wielu młodych Amerykanów.[10] Ten system wierzeń jest moralistyczny w tym sensie, że kładzie nacisk na moralne zachowanie, niejasno zdefiniowane jako bycie miłym, uprzejmym, przyjemnym, pełnym szacunku, odpowiedzialnym i tak dalej. Jest terapeutyczny w tym sensie, że wyobraża sobie Boga jako osobę na wezwanie, która zajmuje się problemami, które pojawiają się w naszym życiu, ale nie interesuje się nami w inny sposób ani nie ponosi odpowiedzialności za nasze wybory. Jest deistyczny, ponieważ postrzega Boga jako osobę, która stworzyła świat, ale nie jest w niego osobiście zaangażowana. Takie poglądy są dalekie od chrześcijańskiego rozumienia Boga, który jest odpowiedzialny za nas, który dał swojego Syna za nas, aby nas zbawić od niszczących konsekwencji grzechu i który pragnie być głęboko zaangażowany w nasze życie.

Świecki mesjanizm. Świecki mesjanizm jest upolitycznioną wersją chrześcijaństwa, która podporządkowuje Ewangelię ludzkiemu programowi. Występuje w różnych formach (zarówno liberalnych, jak i konserwatywnych), ale w każdym przypadku sprowadza chrześcijaństwo do programu postępu społecznego na tym świecie. Takie spojrzenie traci z oczu eschatologiczną wizję Ewangelii - fakt, że to, w co wierzymy i co robimy w tym życiu, ma wieczne konsekwencje, ponieważ świat, jaki znamy, pewnego dnia się skończy, a Chrystus powróci jako Pan, przed którym ugnie się każde kolano (Flp 2,9-11).

Wszystkie te fałszywe odpowiedzi na najgłębsze pytania życiowe nie są powodem do zniechęcenia, ale do nadziei, ponieważ pokazują, że ludzie są głodni i szukają prawdy, nawet jeśli pukają do niewłaściwych drzwi. Jak pisał św. Augustyn: "O Panie, stworzyłeś nas dla siebie, a nasze serca są niespokojne, dopóki nie znajdą odpoczynku w Tobie." [11]

Nieobecność Boga w naszej kulturze nie ugasiła pragnienia Boga w ludzkim sercu. Jedyne złe je ukierunkowała. Każda istota ludzka, nawet jeśli nie jest tego świadoma, tęskni za poznaniem i bezwarunkową miłością. Każdy człowiek tęskni za autentycznym szczęściem. Każdy chce być bezpieczny w swojej tożsamości, spełniony jako człowiek i mieć znaczenie dla innych w jakiś sposób. Bóg sam umieścił te pragnienia w ludzkim sercu i ostatecznie mogą one zostać spełnione tylko w Chrystusie. Dlatego my, którzy należymy do Chrystusa, nigdy nie możemy przestać proponować Go tym, którzy Go jeszcze nie znają. Jezus Chrystus jest pragnieniem narodów, a Jego Ewangelia jest odpowiedzią na najgłębsze aspiracje ludzkiego serca.

3.4 Dobre i złe nawyki

Podczas Synodu 16 odbyło się wiele szczerych dyskusji, w których uczestnicy wspólnie rozeznawali i oceniali obecny stan Archidiecezji Detroit. Dyskusje te wy dobyły na światło dzienne to, co można nazwać "wadami kapitału" i "cnotami podstawowymi" naszego lokalnego Kościoła - to złe i dobre nawyki, które wpływają na nasze świadectwo o Chrystusie. Spojrzenie na te dobre i złe nawyki pomoże nam zidentyfikować zarówno to, co musi się zmienić, jak i to, do czego jesteśmy powołani.

Nasze złe nawyki to te postawy, nieporozumienia i oszustwa, które powstrzymują nas przed uwolnieniem mocy Ewangelii (Unleash the Gospel). Pięć z nich wyróżniało się szczególnie podczas Synodu.

Światowe wyobrażenie o Kościele. Zbyt często Kościół jest postrzegany, nawet przez katolików, jako po prostu ludzka instytucja, a wiara katolicka jako jedynie dodatek do stylu życia. W tym ujęciu wartość Kościoła opiera się przede wszystkim na jego wkładzie w społeczeństwo, czy to w zakresie edukacji, opieki zdrowotnej, czy też służby ubogim. Ksiądz jest postrzegany jako rodzaj kościelnego urzędnika. Kiedy dominuje taka perspektywa, misja Kościoła może stać się niewolnikiem ludzkich planów, a jasność naszego świadectwa o Ewangelii jest zagrożona. Kardynał John Henry Newman zauważył, że być może jednym z powodów, dla których uczniowie Chrystusa w danym czasie i miejscu wydają się unikać prześladowań, jest to, że dostosowali się do sposobu myślenia i zachowania swojego społeczeństwa. Przyjęli oni "zapłatę świata i nie mogą żałować jego jarzma" [12]. Tym, czego brakuje w takim światowym sposobie myślenia, jest pokorne uznanie, że Kościół należy do Chrystusa jako Jego ciało, Jego umiłowana oblubienica. To Chrystus kieruje misją i działalnością Kościoła i doprowadzi go bezbłędnie do jego ostatecznego przeznaczenia. My wszyscy, zarówno duchowni jak i świeccy, jesteśmy sługami Pana, którzy pewnego dnia zdadzą Mu rachunek z naszej służby.

Duchowy letarg. Druga wada jest ściśle związana z pierwszą. Jeśli Kościół jest postrzegany jako instytucja ludzka, to łatwo jest zostać przytłoczonym przez wyzwania, które przed nami stoją. Poczucie, że musimy dźwigać ciężar Kościoła zmagającego się z problemami, przyczynia się z kolei do znużenia, niezadowolenia i defetyzmu. Może się wydawać, że pchamy kamień pod stromą górę i nic nie osiągamy. Tam, gdzie jest taki letarg, drodzy bracia i siostry, pokutujmy! To trochę tak, jak w małżeństwie, które stało się nieświeże: nadszedł czas, aby "powrócić do pierwszej miłości" (por. Ap 2,4), aby przejść przez "spotkanie

małżeńskie" między nami a Jezusem - lub może zakochać się w Nim po raz pierwszy. Jeśli nasz zapał ostygł, prosimy Pana, aby dotknął nas na nowo płonącym żarem ze swego ołtarza (por. Iz 6, 6), abyśmy mogli na nowo rozniecić naszą gorliwość dla Niego.

Mentalność status quo. Może istnieć pewien rodzaj instytucjonalnej zatwardziałości, oporu wobec zmian. Możemy uznać, że pewne formy instytucjonalne, zwyczaje i praktyki niosły nas w przeszłości i nie chcemy włożyć wysiłku w ich zreformowanie. Papież Franciszek mówi o "postawie samozadowolenia, która mówi: 'Zawsze robiliśmy to w ten sposób'". Zamiast tego wzywa wszystkie Kościoły lokalne, aby "były odważne i twórcze w tym zadaniu przemyślenia celów, struktur, stylu i metod ewangelizacji w swoich wspólnotach." [13]

Strach. Czwarty zły nawyk może być czasem bardziej ukryty. Możemy być pod subtelnym wpływem kombinacji lęków: lęk przed podjęciem ryzyka, lęk przed porażką, lęk przed utratą kontroli, lęk przed wyjściem poza naszą strefę komfortu. Ale uleganie strachowi utrzymuje nas w duchowej niewoli (por. Hbr 2,15). Jakże często Pismo Święte mówi nam: "Nie lękajcie się!". Jakże często Pan zapewnia zalęknionych o swojej niezłomnej miłości i swojej pomocy (por. Iz 43, 1-2). Musimy wybrać, by nie kierować się lękiem. Ilekroć uświadomiamy sobie wpływające na nas obawy i lęki, możemy w całej szczerości przynieść je przed Pana i prosić Go, by zastąpił je apostołską odwagą.

Postawa narzekająca. Częstą pokusą w reakcji na problemy jest lamentowanie, że nie mamy już takiej władzy czy prestiżu, jaki mieliśmy kiedyś. Nie mamy tylu kapłanów, tylu zasobów, tylu pieniędzy, tylu wsparcia. Jak Izraelici na pustyni, możemy przyjąć postawę "szemrania", szukania winnych u Boga i innych. Ale narzekanie prowadzi tylko do zniechęcenia i paraliżu. Bóg uważa, że mamy dość, bo mamy Jego. "Wszystko mogę w tym, który mnie umacnia" (Flp 4,13).

Nasze dobre nawyki to te dyspozycje umysłu i serca, które musimy przyjąć, aby stać się Kościołem radykalnie zorientowanym na misję. Są one w istocie uczestnictwem w umyśle i sercu Jezusa. "To dążenie niech was ożywia; ono też było w Chrystusie Jezusie..." (Flp 2,5). Następujące dobre nawyki są szczególnie istotne dla zmiany kulturowej, którą chcemy przeprowadzić w Archidiecezji.

Uległość Duchowi Świętemu. W Dziejach Apostolskich widać wyraźnie, że Duch Święty był inicjatorem, przewodnikiem i siłą napędową misji ewangelizacyjnej Kościoła.[14] Tak więc dzisiaj nowa ewangelizacja może być prowadzona jedynie poprzez radykalne otwarcie się na prowadzenie Ducha Świętego: poprzedzanie każdej inicjatywy modlitwą o Jego prowadzenie, ciągle pozwalanie się na Jego prowadzenie oraz posłuszeństwo Jego podszeptom i natchnieniom.

Apostołska odwaga. Cechą wyróżniającą pierwszych chrześcijan była ich odwaga w głoszeniu Ewangelii, nawet w obliczu wrogości i prześladowań (por. Dz 4, 29. 31; 28, 31). Nie wahali się głosić Jezusa jako jedynego Zbawiciela, którego Bóg oferuje całemu rodzajowi ludzkiemu, i wzywać swoich słuchaczy do pokuty i nawrócenia. Ich śmiałość nie była cechą ludzkiej osobowości, ale wynikiem intymnego zjednoczenia z Chrystusem (por. Dz 4,13).

Duch innowacji. Szybko zmieniająca się sytuacja kulturowa, w której się znajdujemy, wymaga od nas myślenia w nowy i twórczy sposób. Musimy być gotowi odrzucić pewne stare struktury, które już nie działają i eksperymentować z nowymi. Paweł próbował różnych strategii misyjnych w różnych miejscach (por. 1 Kor 9, 19-23), tak i my musimy być

innowacyjni, elastyczni, zdolni do adaptacji, nie bojący się popełniać błędów i chętni do uczenia się z dobrych pomysłów innych.

Duch współpracy. W ciele Chrystusa nie może być żadnej konkurencji, ponieważ mamy jednego Pana i jeden wspólny cel (Ef 4, 1-6). Cała Archidiecezja podjęła się nowej ewangelizacji razem, a każde zwycięstwo jednego jest zwycięstwem wszystkich. Jak apostołowie Chrystusa musieli odłożyć na bok rywalizację i nauczyć się pracować w zespole (Łk 9, 46-48), tak my jesteśmy wezwani do ducha wielkodusznej współpracy i dzielenia się zasobami.

Ufność w Bogu. Święta Teresa uczy nas drogi duchowego dzieciństwa, która jest drogą prostoty i całkowitego zaufania Bogu. Dajemy Panu to, co najlepsze z naszych wysiłków, ale to On przyniesie wzrost. Możemy Mu zaufać, bo odnowa Archidiecezji Detroit nie jest naszym dziełem, ale Jego Boskim dziełem, w którym współpracujemy. "Otóż nic nie znaczą ten, który sieje, ani ten, który podlewa, tylko Ten, który daje wzrost - Bóg." (1 Kor 3, 7).

Postawa wdzięczności. Najlepszym antidotum na zniechęcenie jest nieustanne chwalenie Boga za to, kim jest i dziękowanie Mu za to, co uczynił. "Wysławiamy Cię, Boże, wysławiamy, wzywamy Twego imienia, opowiadamy Twe cuda." (Ps 75,2). Wdzięczność stawia nas we właściwej postawie przed Bogiem i otwiera nas na Jego dalsze działanie w naszym życiu.

Prorok Ezechiel, który żył w czasach trudności i zniechęcenia podobnych do naszych, otrzymał wizję ludu Bożego jako rozległej równiny wypełnionej suchymi kośćmi.

I rzekł do mnie: «Synu człowieczy, czy kości te powrócą znowu do życia?» Odpowiedziałem: «Panie Boże, Ty to wiesz». Wtedy rzekł On do mnie: «Prorokuj nad tymi kośćmi i mów do nich: "Wyschłe kości, słuchajcie słowa Pana! Tak mówi Pan Bóg: Oto Ja wam dam ducha po to, abyście się stały żywe. (Ezechiel 37,3-5)

Jako wasz pasterz, sprawujący proroczy urząd Chrystusa, przemawiam w imieniu Chrystusa do was, Kościoła w Detroit: "Suche kości, słuchajcie słowa Pana! Pan tchnie w was swego Ducha, aby was ożywić! Budzi was do tego, co Chrystus przyszedł wam dać, do pełni życia, która pochodzi z poznania Go i przyjęcia darmowego daru Jego zbawienia. On odnawia swój Kościół w Jego tożsamości jako umiłowany lud Boży, oblubienicę Chrystusa i świątynię Ducha Świętego, posłaną, by przemieniać świat w świetle Ewangelii."

4 WYTYCZNE

Słowo "synod" składa się z dwóch greckich słów: syn ("razem") i hodos ("droga"). Sama nazwa "synod" mówi, że wszyscy członkowie Kościoła w Detroit są "w drodze razem" do celu, jakim jest stanie się zespołem radosnych uczniów-misjonarzy. Mądrzy podróżnicy szukają kierunkowskazów na swojej drodze. Jednym z najcenniejszych owoców doświadczenia Synodu było ujawnienie tych znaków, które wyznaczają nam drogę, którą mamy podążać w naszych wysiłkach, aby uwolnić Ewangelię (Unleash the Gospel). Po wysłuchaniu świadectwa członków Synodu na temat tego, co Duch Święty mówi do naszego Kościoła lokalnego, potwierdzam następujące "drogowskazy" i "znaki", które posłużą jako standardy dla wszystkich kroków, jakie podejmujemy, aby posuwać naprzód nową ewangelizację. Konkretnie, służą one jako przewodniki do nakreślenia kroków działania określonych w części 5, w celu wdrożenia propozycji zatwierdzonych na Synodzie.

4.1 Nowa Pięćdziesiątnica

Otrzymacie moc, gdy Duch Święty zstąpi na was, i będziecie moimi świadkami... aż po krańce ziemi.

Dz 1,8

Synod 16 definitywnie wprowadził Kościół w Detroit na drogę nowej ewangelizacji; przeżywamy w naszych czasach ewangeliczne tajemnice Wielkiego Nakazu Misyjnego i Pięćdziesiątnicy. To, co Pismo Święte objawia o działalności Ducha Świętego w ewangelizującym Kościele, jest nie tylko wyzwaniem i wskazówką, ale jest tym, co Pan nadal czyni pośród nas.

Po przekazaniu swoim uczniom Nakazu Misyjnego Jezus powiedział im, aby "pozostali w mieście, aż zostaniecie przyobleczeni mocą z wysoka" (Łk 24, 49). Jak pierwsza ewangelizacja nie mogła się odbyć bez przyjścia Ducha Świętego w dniu Pięćdziesiątnicy, tak nowa ewangelizacja nie może się dokonać bez nowej Pięćdziesiątnicy. Duch Święty jest Bożą miłością rozlaną w naszych sercach (por. Rz 5, 5), objawiającą nam panowanie Jezusa i naszą własną wywyższoną tożsamość umiłowanych synów i córek Boga. Duch Święty jest "nowym winem" Bożego życia (por. Łk 5, 38; Dz 2, 13). To On napełnia uczniów Chrystusa, wtedy i teraz, zniewalającym zapałem, by iść dalej i głosić Dobrą Nowinę o zbawieniu.

Przemiana spowodowana przez Ducha była najbardziej widoczna u apostoła Piotra. Przed Zesłaniem Ducha Świętego Piotr zostawił wszystko, aby pójść za Jezusem i gorliwie starał się żyć według Jego nauki. Jednak jego zdolność do wypełnienia misji apostołskiej była zagrożona przez jego własne lęki i słabości. Stanowczo sprzeciwiał się zapowiedziom Jezusa o Jego męce, które wydawały się bezsensowne dla ludzkiego rozumowania. Po tym, jak chwalił się swoją lojalnością wobec Mistrza, stanął twarzą w twarz z własną słabością i tchórzostwem.[15] Jednak po wylaniu Ducha Świętego Piotr został napełniony niewzruszonym wewnętrznym przekonaniem o prawdzie Ewangelii i miłością, która kazała mu dzielić się tą Dobrą Nowiną ze wszystkimi, którzy chcieli słuchać.[16] Nawet w czasie prześladowań jego ewangeliczna śmiałość i radość były nie do opanowania (Dz 4,12-13; 5,40-42). To właśnie dzięki takiej przemianie w Piotrze i wszystkich członkach Kościoła "Słowo Boże rozszerzało się, wzrastała też bardzo liczba uczniów w Jerozolimie" (Dz 6,7).

Dla Kościoła w Detroit przeżywanie tajemnic Ewangelii oznacza, że nieustannie powracamy do Wieczernika, prosząc o nowe wylanie Ducha Świętego na nas i na cały region. Staramy się, na ile to możliwe, wprowadzić każdego członka Kościoła w osobiste i przemieniające życie doświadczenie Ducha Świętego. Uznając, że nie możemy dawać tego, czego nie mamy, nieustannie staramy się być odświeżani w Bożej obecności i na nowo napełniani Jego miłością, tak abyśmy to właśnie Jego miłość rozdawali.

4.1.1 Rozdział 29 Dziejów Apostolskich

Księga Dziejów Apostolskich kończy się w 28 rozdziale, kiedy Paweł przebywa w areszcie domowym w Rzymie, wciąż odważnie głosząc Ewangelię. Łukasz kończy, nie kończąc opowiadania, ponieważ historia misji Kościoła trwa w każdym wieku. Przeżywamy 29 rozdział Dziejów Apostolskich! Ekonomia Nowego Testamentu, dzięki której Ewangelia została uwolniona w świecie starożytnym, jest ekonomią Kościoła dzisiaj. Zawiera więc te same elementy pokuty i wiary, znaków i cudów.

4.1.2 Nawróćcie się i uwierzcie w Ewangelię

Tak jak wtedy, gdy sam Jezus rozpoczął dzieło ewangelizacji, tak i dzisiaj Dobra Nowina obejmuje zarówno wezwanie do pokuty, jak i wezwanie do wiary: "Czas się wypełnił i bliskie jest królestwo Boże. Nawracajcie się i wiercie w Ewangelię!" (Mk 1, 14-15).

Nawrócić się oznacza "zmienić zdanie" - podjąć życiową decyzję o odwróceniu się od grzechu i zwróceniu się ku Bogu. Nie ma prawdziwej oferty Dobrej Nowiny, która nie wzywałaby do pokuty. A wezwanie ludzi do pokuty wymaga, abyśmy mówili o grzechu i jego konsekwencjach, w tym o ostatecznej konsekwencji wiecznego oddzielenia od Boga.[17] Przepowiadanie apostołów zawsze zawierało to wezwanie: "Pokutujcie więc i nawróćcie się, aby grzechy wasze zostały zgładzone" (Dz 3,19)[18] Mówienie o pokucie nie jest dziś modne w świecie, który woli ignorować grzech, jednak my, którzy należymy do Chrystusa, możemy zaświadczyć, że pokuta jest drogą do przebaczenia i wolności. Jest to klucz, który otwiera miłosierdzie Boga! Wezwanie do pokuty jest zawsze kierowane najpierw do nas samych, ponieważ wszyscy nieustannie potrzebujemy głębszego nawrócenia.

Aby nasze przepowiadanie i nauczanie było skuteczne w dzisiejszym kontekście, musimy nadać kontekst moralnym wymaganiom Ewangelii, pokazując, dlaczego nie są one arbitralnymi ograniczeniami naszej wolności, ale doskonałym planem naszego kochającego Boga dla ludzkiego rozwoju. Musimy zapewnić naszym proboszczom, katechetom i innym osobom praktyczną pomoc i usystematyzowane podejście do przedstawiania moralności chrześcijańskiej. W szczególności księża i diakoni potrzebują szkoleń i środków, aby skutecznie głosić "trudne tematy". Nasza prezentacja wymagań Ewangelii musi być mądra pod względem pastoralnym, wychodząc naprzeciw ludziom w miejscu, w którym się znajdują i unikając "cudownych haseł prawdy", które tylko ich odwróca. Musi szczerze angażować się w kulturę, szukając "nasion Słowa" - częściowych prawd i przebłysków Ewangelii, nawet jeśli są one zmieszane z błędem i zamieszaniami.

Wierzyć oznacza przyjąć darmowy dar zbawienia, który Bóg daje nam w swoim Synu, a który znacznie przewyższa wszystko, na co moglibyśmy zasłużyć lub co moglibyśmy osiągnąć (por. Ef 2, 3-10). Nasze życie w Chrystusie jest zawsze odpowiedzią na inicjatywę Boga. Łaska przychodzi jako pierwsza; naszą rolą jest przyjąć. "Życie Kościoła powinno zawsze jasno ukazywać, że Bóg podejmuje inicjatywę, że 'On pierwszy nas umiłował' (1 J 4,19) i że tylko On 'daje wzrost' (1 Kor 3,7)."[19]

Zaproszenie do wiary w Ewangelię jest zawsze osobiste: nie jest to program moralny, ale oferta komunii z osobą, Jezusem. "Serce przemawia do serca", jak to ujął kardynał John Henry Newman. Zaproszenie jest skuteczne, jeśli składa je uczeń radosny, taki, który odnalazł radość w odpowiedzi na wymagania Pana. Ewangelista przedstawia wyzwania Ewangelii nie jako słowo przełożonego do podwładnego, ale przyjaciela do przyjaciela. Relacje są kluczowe dla całego tego procesu. Przygotowujemy grunt, najpierw budując zaufanie, a następnie oferujemy grzesznikowi towarzyszenie na pełnej wyzwania drodze do życia w Chrystusie.

Rozmowa Jezusa z Samarytanką przy studni (J 4,5-42) jest paradygmatem ewangelizacji. Kiedy kobieta przysłała do studni, aby zaczerpnąć wody, Jezus zaangażował ją w rozmowę, pokazując, że troszczy się o nią jako o osobę. Mówił jej o "wodzie żywej", która ugasi jej najgłębsze pragnienie. W miarę jak rozmowa się toczyła, odsłaniał obszary grzechu i zranienia w jej życiu, pośrednio wzywając ją do pokuty: "miałaś pięciu mężów, a ten, którego masz teraz, nie jest twoim mężem". Jednak patrząc w Jego oczy, nie widziała potępienia,

tylko miłość i miłosierdzie, których nigdy wcześniej nie doświadczyła. Pod koniec ich spotkania zapomniała o swoim wiadrze, ponieważ teraz napiła się wody żywej - wody, którą jest Duch Święty (J 7,37-39). Dzięki temu spotkaniu kobieta sama stała się ewangelizatorką. Pobiegła z powrotem do swojej wioski, wołając do każdego, kto chciał słuchać: "Chodźcie zobaczyć człowieka, który powiedział mi wszystko, co uczyniłam! Czy On może być Mesjaszem?". Jej przesłanie nie było ani elokwentne, ani kompletne, jednak było spektakularnie skuteczne. Radość z jej nowego życia była widoczna dla wszystkich, którzy ją widzieli. Ta wcześniej odizolowana, wyrzucona osoba teraz otrzymała przebaczenie, została uzdrowiona i pojednana z Bogiem. Jej świadectwo było tak mocne, że w rezultacie całe miasto uwierzyło w Jezusa (J 4,39).

4.1.3 Znaki i cuda

Jezus głosił Ewangelię nie tylko słowami, ale także uzdrowieniami, cudami i znakami, które w sposób widoczny ukazywały to przesłanie: w Nim naprawdę uobecniło się królestwo Boże (Łk 9,11; Dz 2,22). Kiedy zlecił swoim uczniom kontynuowanie swojej misji, nakazał im głosić Ewangelię zarówno słowami, jak i czynami z mocą (Łk 9,1-2; 10,8-9; J 14,12). "Oni zaś poszli i głosili Ewangelię wszędzie, a Pan współdziałał z nimi i potwierdził naukę znakami, które jej towarzyszyły" (Mk 16,20). Często to właśnie te znaki poruszały słuchaczy do uwierzenia w Ewangelię (Dz 8,6; Hbr 2,4). Tak więc dzisiaj szukamy, aby głoszeniu Dobrej Nowiny towarzyszyły znaki i cuda, które w sposób widoczny pokazują Bożą miłość i przekonują ludzi, że Jezus Chrystus naprawdę żyje. Otrzymaliśmy Zbawiciela, który wstrząsa więzieniem, Wybawiciela, który uwalnia jeńców! Znaki, małe i wielkie, są normalną częścią życia chrześcijańskiego. Nasza uwaga nie skupia się na samych znakach, ale na zmartwychwstałym Panu Jezusie, na którego one wskazują. "Mocą działającą w nas [On] jest w stanie uczynić o wiele więcej niż wszystko, o co prosimy lub co sobie wyobrażamy" (Ef 3,20).

4.2 Z oczami utkwionymi w Jezusa

I my zatem (...) winniśmy wytrwale biec w wyznaczonych nam zawodach. Patrzmy na Jezusa, który nam w wierze przewodzi i ją wydoskonala.
Hbr 12,1-2

Zadaniem ewangelizacji jest proponowanie Jezusa Chrystusa jako Zbawiciela, którego Bóg Ojciec oferuje każdemu człowiekowi. Nowa ewangelizacja nie jest dążeniem do uzyskania członkostwa, ani nie jest wysiłkiem, aby wzmocnić kodeks postępowania. Jest to raczej miłość. Wszyscy są zaproszeni, aby spotkać Jezusa i dać się porwać Jego sercu.

4.2.1 Spotkanie z Jezusem

Ewangelizacja ma na celu doprowadzenie innych do zmieniającego życie spotkania z Jezusem, w wyniku którego staje się On Panem naszego życia. Spotkanie jest formą kontemplacji skoncentrowaną na osobie; jest to obecność dwóch osób bez żadnego celu. Dla niektórych spotkanie z Chrystusem jest radykalnym wydarzeniem na wzór tego, które doświadczył św. Paweł w drodze do Damszku, dla innych jest bardziej stopniowe. W każdym przypadku spotkanie z Jezusem jest jak spotkanie z osobą, którą zamierzasz poślubić: jesteś przytłoczony tym spotkaniem i nie wyobrażasz sobie dalszego życia bez tej osoby. Życie chrześcijańskie staje się nie jednym, ale serią spotkań z Jezusem, zwłaszcza poprzez modlitwę i liturgię, które nieustannie pogłębiają naszą relację z Nim.

Przepowiadanie i katecheza w naszym Kościele lokalnym powinny sprzyjać takim spotkaniom, zwłaszcza poprzez wyjaśnianie naszej miłosnej relacji z Chrystusem jako celu liturgii. Kiedy tylko jest to możliwe, powinniśmy zapraszać ludzi do odpowiedzi Jezusowi poprzez oddanie Mu swojego życia i dawać im do tego konkretne okazje.

Dla wielu z nas, nawet dla duchownych, istnieje potrzeba ponownego spotkania z Jezusem. W czasach proroka Ozeasza Izrael potrzebował takiego rozpalenia ich relacji z Bogiem, więc Bóg obiecał, że zwabi ich na pustynię i przemówi do nich czule: "I poślubię cię sobie [znowu] na wieki, poślubię przez sprawiedliwość i prawo, przez miłość i miłosierdzie. Poślubię cię sobie przez wierność, a poznasz Pana" (Oz 2,21-22). Ilekroć czujemy się duchowo zmęczeni, jałowi lub zmęczeni walką, to właśnie ten powrót do naszej pierwszej miłości (Ap 2,4) podnosi nas na nowo i ożywia nasze serca. "Musimy codziennie błagać o Jego łaskę, prosząc Go, aby otworzył nasze zimne serca i wstrząsnął naszą letnią i powierzchowną egzystencją. Stając przed Nim z otwartymi sercami, pozwalając Mu na nas patrzeć, widzimy to spojrzenie miłości, które ujrział Natanael w dniu, w którym Jezus powiedział do niego: 'Widziałem cię pod drzewem figowym'" (J 1,48)."[20].

4.2.2 Kerygmat

Kerygmat" to słowo Nowego Testamentu oznaczające proste, radykalne, kontrkulturowe i radosne przesłanie Ewangelii - to "początkowe żarliwe głoszenie, dzięki któremu człowiek pewnego dnia zostaje ogarnięty i doprowadzony do decyzji powierzenia się Jezusowi Chrystusowi przez wiarę"[21] Po dwóch tysiącach lat rozwoju doktryny przywykliśmy do koncentrowania się na konieczności przekazywania katolickiej nauki o wierze i moralności w całej jej pełni. Jest to rzeczywiście niezbędne, ale nie stoi na pierwszym miejscu. Głoszenie kerygmatu musi poprzedzać katechezę, ponieważ ludzie są gotowi przyjąć doktrynę Kościoła dopiero wtedy, gdy usłyszą kerygmat i odpowiedzą na niego w wierze. Jak przypominał nam papież Franciszek:

Kerygmat... musi być centrum wszelkiej działalności ewangelizacyjnej i wszystkich wysiłków na rzecz odnowy Kościoła.... Na ustach katechety musi nieustannie wybrzmiewać pierwsza proklamacja: 'Jezus Chrystus cię kocha; oddał swoje życie, aby cię zbawić; a teraz żyje u twego boku każdego dnia, aby cię oświecić, umocnić i uwolnić'. To pierwsze głoszenie nazywane jest "pierwszym" nie dlatego, że istnieje na początku i może być potem zapomniane lub zastąpione przez inne ważniejsze rzeczy. Jest ona pierwsza w sensie jakościowym, ponieważ jest to proklamacja główna, ta, którą musimy słyszeć wciąż na nowo na różne sposoby....[22]

Kerygmat jest często opisywany w kategoriach czterech zasadniczych elementów: (1) pełen miłości plan Boga wobec ludzi; (2) grzech i jego niszczące konsekwencje, zwłaszcza oddzielenie od Boga; (3) odpowiedź Boga na naszą trudną sytuację w posłaniu Jego Syna dla naszego zbawienia; oraz (4) odpowiedź, jakiej ten dar wymaga od każdego człowieka: żal za grzechy, wiara w Jezusa i chrzest, abyśmy mogli zostać napełnieni Jego Duchem Świętym i żyć nowym życiem w Jego rodzinie, Kościele.

Jest rzeczą konieczną, aby wszyscy kaznodzieje i katecheci nauczyli się sztuki głoszenia kerygmatu i zastanowili się, jak uczynić całe swoje przepowiadanie i nauczanie bardziej kerygmatycznym. Kerygmat może być skutecznie głoszony tylko przez świadka z pierwszej ręki, takiego, który osobiście spotkał Pana i może mówić o tym, co On czyni we własnym życiu. W szczególności kapłani i diakoni powinni zastanowić się, jak wykorzystać odpowiednie momenty do głoszenia kerygmatu, zwłaszcza tym, którzy nie praktykują wiary -

takie okazje jak śluby, pogrzeby, spotkania towarzyskie w parafii, przygotowanie do chrztu dla rodziców oraz przygotowanie do sakramentów dla dzieci i rodzin.

4.2.3 Świadecko

Osobiste świadecko odgrywa nieodzowną rolę w ewangelizacji. Świadecko ma wyjątkową moc poruszania serc, ponieważ prawie niemożliwe jest zignorowanie świadecka kogoś, kto osobiście spotkał Jezusa i kogo życie zostało przez Niego przemienione. Mieszkańcy miasta, w którym mieszkała Samarytanka przy studni, doszli do wiary w Jezusa z powodu jej świadecka, które w końcu doprowadziło ich do tego, że sami Go spotkali (J 4:39, 42).

Istnieje wiele różnych odpowiednich okazji do dawania osobistego świadecka, nie tylko w kościele, ale także w mniej formalnych miejscach, na przykład pod koniec Mszy Świętej, w czasie nieformalnej modlitwy, w środowisku katechetycznym, w programach RCIA, w przygotowaniach do małżeństwa, w małych grupach, w studium biblijnym, itp. Potrzeba roztropnego rozeznania, kogo zaprosić do dawania świadecka, i mądrze jest, aby osoby te wcześniej poćwiczyły i otrzymały praktyczne wskazówki.

4.3 Słowo stało się ciałem

Słowo stało się ciałem i zamieszkało wśród nas.

J 1,14

Przez zstąpienie Ducha Świętego na Najświętszą Maryję Pannę, odwieczne Słowo przyjęło ciało: niewidzialnego Boga możemy teraz zobaczyć naszymi oczami, usłyszeć naszymi uszami, a nawet dotknąć naszymi rękami (por. 1 J 1,1). Tak więc w epoce nowego przymierza Stwórca komunikuje się z nami za pomocą środków stworzonych, które sam wybrał. W naszych wysiłkach na rzecz Unleash the Gospel (Uwolnić Ewangelię) postępujemy z głębokim przekonaniem, że Duch Święty doprowadza do zmieniających życie spotkań z Panem Jezusem w Jego Mistycznym Ciele - Kościele, zwłaszcza we wzajemnej wspólnotcie, w Piśmie Świętym, w Sakramencie Pojednania, a przede wszystkim w Świętej Eucharystii.

4.3.1 Komunia Kościoła

Kościół jest danym przez Boga kontekstem, w którym spotykamy Jezusa Chrystusa. Chociaż dzisiaj ludzie często mówią, że są "duchowi, ale nie religijni", albo że wierzą w Jezusa, ale nie wierzą w Kościół, w rzeczywistości nie ma takiej relacji z Jezusem, która nie obejmowałaby Jego Kościoła. Bóg odnosi się do swojego ludu nie jako do odizolowanych jednostek, ale jako do ludu, rodziny, połączonej ze sobą głębokimi więzami miłości (Ef 4,1-6). Uczymy się dawać i otrzymywać Bożą miłość w i poprzez nasze relacje z innymi. Augustyn nauczał, że kiedy mówimy "amen" przed przyjęciem Komunii Świętej, mówimy "amen" nie tylko Chrystusowi, który jest głową, ale także wszystkim członkom Jego Ciała.[23] Tak głęboka jest ta komunia, że trwa po śmierci: mamy wspólnotę nie tylko z członkami Kościoła na ziemi, ale także ze świętymi w niebie, którzy nas dopingują i pomagają nam zbliżyć się do Chrystusa (por. Hbr 12,1).

Proboszczowie i inni liderzy powinni zastanowić się, jak pogłębić doświadczenie komunii wśród swoich parafian. Czy niektórzy uczestniczą we Mszy św. w izolacji, nie znając lub nie będąc znanymi przez innych? Czy niektórzy mają wrażenie, że odniesienie do Boga jest wystarczające, a odniesienie do innych w parafii jest niepotrzebne? Czy wszyscy są świadomi

swojej odpowiedzialności za zachęcanie i budowanie wiary innych? Czy wszyscy dostrzegają potrzebę przebaczenia przewinień innych, znoszenia ich wad i niedoskonałości, unikania kliki i frakcji, pokonywania barier społecznych i kulturowych, docierania do tych, którzy mogą czuć się samotni lub zaniedbani? Nasze parafie muszą być miejscami, gdzie "serca ludzi mogą się pokrzepić, gdy są złączeni w miłości" (Kol 2,2).

Jednym ze skutecznych sposobów wspierania komunii jest tworzenie dobrze zaplanowanych małych grup, w których członkowie spotykają się regularnie w celu studiowania Biblii lub formacji wiary, jak również wzajemnego wsparcia, zachęty i wzrostu w świętości. Imprezy towarzyskie również mogą w znacznym stopniu przyczynić się do budowania relacji. Ważne jest, aby pamiętać, że społeczność w Kościele nie jest dla niej samej, ale zawsze koncentruje się na Osobie Chrystusa.

4.3.2 Pismo Święte

Słuchanie i odpowiadanie na słowo Boże zawarte w Piśmie Świętym musi być w centrum naszych wysiłków, aby Uwolnić Ewangelię (Unleash the Gospel). Kto jest zakochany, pragnie coraz lepiej poznawać ukochaną osobę. Ponieważ całe Pismo Święte mówi o Chrystusie, zanurzenie się w słowie jest sposobem pogłębienia naszego pierwszego spotkania i wzrastania w naszej relacji z Nim.

Słowo Boże jest "żywe i aktywne" (Hbr 4,12); odnawia nasze umysły i zmienia nas. Im bardziej jesteśmy ugruntowani w Piśmie Świętym, tym bardziej jesteśmy w stanie zrozumieć cudowny plan Boga i patrzeć na wydarzenia w naszym życiu oczami wiary. Dzięki Pismu Świętemu uczymy się słyszeć Boga, który mówi do nas osobiście: "W świętych księgach Ojciec, który jest w niebie, spotyka z wielką miłością swoje dzieci i rozmawia z nimi." [24] Tak jak słowo Boże jest dynamiczne, tak samo musi być nasza odpowiedź: bierzemy słowo do serca i stosujemy je w naszym życiu.

Parafia ewangelizacyjna to taka, w której parafianie nieustannie studiują, rozmawiają i modlą się Pismem Świętym. W tym celu parafia musi udostępnić materiały do studiowania Biblii, szczególnie po to, by nadać Pismu Świętemu kontekst dla tych, którzy znają je tylko z czytań głoszonych podczas niedzielnej Mszy Świętej. Parafianie muszą być także uczeni jak robić lectio divina, czyli czytać Pismo Święte w modlitewnej rozmowie z Bogiem. Jak stwierdził papież Benedykt XVI:

Ponieważ "nieznajomość Pisma Świętego jest nieznajomością Chrystusa", uczynienie Biblii inspiracją każdego zwykłego i nadzwyczajnego działania pastoralnego doprowadzi do większej świadomości osoby Chrystusa, który objawia Ojca i jest pełnią Bożego objawienia. Z tego powodu zachęcam proboszczów i wiernych do uznania znaczenia znajomości Biblii. [25]

4.3.3 Pojednanie

Sakrament pojednania został dany Kościołowi przez samego Pana Jezusa jako pierwszorzędną miejscę, w którym ochrzczeni mogą na nowo odpowiedzieć na Jego wezwanie do pokuty i przyjąć miłosierdzie Ojca. Odnowienie tego sakramentu w naszym Kościele lokalnym jest istotną częścią naszych wysiłków zmierzających do uwolnienia mocy Ewangelii (Unleash the Gospel). [26]

W przypowieści o synu marnotrawnym Jezus ukazuje radość Boga z powodu powracających grzeszników. Młodszy syn, który obraził ojca i roztrwonił swoje dziedzictwo, cierpi z powodu głodu i postanawia wrócić do domu, mając nadzieję, że zostanie zatrudniony jako sługa w domu ojca. Ale "gdy był jeszcze daleko, ujrzał go jego ojciec i wzruszył się głęboko; wybiegł naprzeciw niego, rzucił mu się na szyję i ucałował go" (Łk 15, 20). Zanim młodzieniec dokończył swoją spowiedź, ojciec nakazuje mu przyodziać się w szatę, pierścień i sandały - znaki przywrócenia do pełnego synostwa - i wyprawić ucztę. Takie jest serce Boga Ojca wobec jego zagubionych synów i córek.

Znakiem dobrze prosperującej wspólnoty parafialnej jest kultura dzielenia się "radością w niebie z powodu jednego grzesznika, który się nawraca" (Łk 15, 7). Pociąga to za sobą zarówno jasne przepowiadanie o konsekwencjach grzechu, jak i hojną dostępność i korzystanie z sakramentu pojednania. "Nie wyczerpała się litość Pana, miłość nie zgasła. Odnawia się ona co rano: ogromna Twa wierność." (Lm 3, 22-23). Dla tych, którzy odeszli od wiary i Kościoła, pojednanie jest otwartą bramą powrotu. Żaden grzech nie jest niewybaczalny, a dzięki sakramentowi czekają na nich objęcia Ojca i nowy początek. Dla osób już praktykujących wiarę, oczyszczenie z grzechów jest kluczowe dla otwarcia się na działanie Ducha Świętego. Tak jak grzechy każdej jednostki mają negatywny wpływ duchowy na całą wspólnotę, tak tym bardziej uzdrowienie duchowe i przebaczenie otrzymane w sakramencie powoduje, że łaska przepływa przez całą wspólnotę.

4.3.4 Święta Eucharystia

W Świętej Eucharystii osiągamy szczyt naszego uczestnictwa w zwycięstwie Chrystusa nad grzechem i śmiercią - triumfie, który głosimy w nowej ewangelizacji. W Najświętszym Sakramencie mamy źródło naszego zapału i siły aby przywrócić moc Ewangelii (Unleash the Gospel) [27].

Ewangelizacja prowadzi do Eucharystii, ponieważ Eucharystia jest pełnią komunii z Jezusem i całym Jego Kościołem. Z drugiej strony, Eucharystia prowadzi do ewangelizacji, ponieważ nasza zdolność do głoszenia Ewangelii wypływa z męki i zmartwychwstania Chrystusa, które uobecniają się na nowo w Eucharystii. To dlatego liturgia łacińska tradycyjnie kończy się słowami *Ite, missa est*: "Idźcie, ofiara spełniona". Podczas każdej Mszy Świętej Kościół - czyli wszyscy jego członkowie - zostaje na nowo umocniony i posłany, aby nieść Chrystusa światu. Poprzez Eucharystię zostajemy naznaczeni wzorem miłości własnej Chrystusa, abyśmy mogli odtworzyć ten wzór w naszym własnym życiu. Dlatego celem liturgii nigdy nie jest tylko przyjęcie sakramentu i powrót do domu; jest nim stanie się żywym tabernakulum, poprzez które Chrystus staje się obecny dla innych. Jak stwierdził papież Benedykt XVI:

Miłość, którą celebруем w sakramencie, nie jest czymś, co możemy zachować dla siebie. Ze swej natury domaga się ona dzielenia się nią ze wszystkimi. Świat potrzebuje miłości Boga, potrzebuje spotkać Chrystusa i uwierzyć w Niego. Eucharystia jest więc źródłem i szczytem nie tylko życia Kościoła, ale także jego misji: "Kościół autentycznie eucharystyczny jest Kościołem misyjnym". My również musimy umieć z przekonaniem powiedzieć naszym braciom i siostram: "Oznajmiamy wam, cośmy ujrzeli i usłyszeli, abyście i wy mieli współuczestnictwo z nami." (1 J 1, 3).[28]

Członkowie naszego Kościoła lokalnego muszą być regularnie rozpalani w "zdumieniu eucharystycznym"[29] przez przepowiadanie i katechezę, które pomagają pogłębić ich zrozumienie i wiarę w ten niezmierny dar oraz poruszają ich do złożenia w zamian daru z

siebie. Adoracja Najświętszego Sakramentu, jako że wprowadza ludzi bezpośrednio w obecność Jezusa, jest potężnym środkiem ożywienia parafii i wyposażenia jej w narzędzia do przemiany kultury.

Parafie muszą również skupić stałą uwagę na jakości niedzielnej liturgii, szczególnie z perspektywy nowych i powracających katolików[30] Czy ludzie, którzy pojawiają się na Mszy Świętej wchodzi w przyjazne, gościnne środowisko, w którym widoczna jest wzajemna miłość? Czy muzyka pomaga im podnieść swoje umysły i serca w uwielbieniu Boga? Czy kazania otwierają słowo Boże i pomagają im zastosować je w ich życiu? Czy panuje atmosfera wiary, w której uwaga ludzi jest naprawdę skupiona na Panu? Za te cechy nie jest odpowiedzialny sam proboszcz, ale cała wspólnota parafialna. Jeśli potrzebna jest poprawa, dążmy do niej z cierpliwością i wytrwałością.

4.4 Wyposażenie do służby ewangelicznej

On ustanowił jednych apostołami, innych prorokami, innych ewangelistami, innych pasterzami i nauczycielami dla przysposobienia świętych do wykonywania posługi, celem budowania Ciała Chrystusowego.

Ef 4,11-12

Aby uczniowie Chrystusa w Kościele w Detroit mogli odpowiedzieć na Jego wezwanie do ewangelizacji, muszą mieć odpowiednią formację. Jak pokazuje Paweł w tym fragmencie Listu do Efezjan, rolą przywódców w Kościele nie jest pełnienie całej służby, ale "wyposażenie świętych do pełnienia służby" - czyli mobilizowanie, formowanie i szkolenie wszystkich członków do wypełniania misji budowania Kościoła. Wprowadzenie w życie tego wskazania wymaga zmiany paradygmatu, tak aby każda parafia stała się szkołą ewangelizacji, w której wszyscy członkowie są wyposażani do bycia świadkami Chrystusa.

4.4.1 Ewangelizacja ewangelizatorów

Aby stać się skutecznym ewangelizatorem, trzeba najpierw być ewangelizowanym, ponieważ nie możemy rozdawać tego, czego nie mamy. Dlatego pilnym priorytetem jest zapewnienie, aby ci, którzy mają zapraszać innych do Chrystusa, sami mieli głęboką osobistą relację z Chrystusem. Niektóre znaki tej relacji to: regularne przyjmowanie sakramentów, codzienna modlitwa osobista, codzienne czytanie Pisma Świętego, ciągłe pogłębianie wiedzy o wierze i staranie się żyć według niej, a także zaangażowanie w długoterminową, regularną posługę.

Istnieje tendencja do myślenia "raz nawrócony, zawsze nawrócony". Ale w rzeczywistości wszyscy jesteśmy w ciągłej potrzebie ewangelizacji, ponieważ potrzebujemy głębszego nawrócenia. Bycie uczniem Chrystusa nigdy nie jest statyczne; jest zawsze dynamiczne, zawsze jest procesem wzrostu i "naśladowania Go w drodze" (Mk 10,52). Wszyscy członkowie Kościoła lokalnego powinni sprawdzić, czy nie utknęli w martwym punkcie w swoim uczniostwie i czy w związku z tym są w stanie dalej dawać wiarygodnego świadectwa o mocy Ewangelii. Pan zawsze ma dla nas więcej niż to, co jeszcze otrzymaliśmy. Każdy z nas jest powołany i zdolny do świętości.

4.4.2 Wyposażenie ewangelizatorów

Ponieważ ewangelizacja nie przychodzi większości ludzi w sposób naturalny, bycie skutecznym ewangelizatorem wymaga również rozwinięcia pewnych praktycznych

umiejętności. Parafia, która jest wspólnotą uczniów-misjonarzy to taka, która zapewnia regularne okazje dla parafian do uczenia się i praktykowania umiejętności takich jak poniższe:

- Rozoznaczanie "nasion Słowa" - czyli rozpoznawanie, w jaki sposób łaska działa, często w sposób ukryty, w życiu tych, którzy aktualnie nie praktykują wiary.[31] Obejmuje to umiejętność dobrego słuchania i rozpoznawania niewyrażonych nadziei, lęków i tęsknot w sercu danej osoby oraz pokazywania, w jaki sposób Ewangelia na nie odpowiada. Obejmuje to również umiejętność potwierdzenia szczerych duchowych poszukiwań osoby, nawet jeśli niektóre z jej przekonań są błędne.
- Umiejętność wyjaśnienia kerygmatu, czyli głównego przesłania Ewangelii (zob. Kerygmat – p. 4.2.2). Może to obejmować praktyczne przygotowanie do ewangelizowania w różnych kontekstach (w dalszej rodzinie, w miejscu pracy, w środowisku sportowym, na ulicy itd.)
- Umiejętność dawania osobistego świadectwa o tym, czego Chrystus dokonał w życiu (zob. Świadectwo – p. 4.2.3).
- Podstawowa apologetyka na popularne tematy, zwłaszcza takie, w których panuje powszechny sceptycyzm lub niezrozumienie przekonań katolickich.
- Wzrost w cnocie, ponieważ ci, którzy żyją życiem cnoty, są wiarygodnymi świadkami, a ich życie jest atrakcyjne dla niewierzących.[32]

4.4.3 Charyzmaty

Uczniowie Chrystusa nigdy nie mieli realizować ich boskiego mandatu ewangelizacyjnego wyłącznie w oparciu o zasoby ludzkie. Chrystus obdarzył swoją oblubienicę obfitością nadprzyrodzonych charyzmatów, darów Ducha Świętego, które wyposażają każdego członka Ciała Chrystusa do pełnienia swojej roli w dawaniu świadectwa o Chrystusie i budowaniu Kościoła.[33] Dary te obejmują zakres od prostych i pokornych do nadzwyczajnych (Rz 12,6-7; 1 Kor 12). Fundamentem i normą korzystania z tych darów jest zawsze miłość (1 Kor 13).

Jak stwierdził Sobór Watykański II,

Dla sprawowania tego apostołstwa [świeckich] Duch Święty, który uświęca lud Boży przez posługę i sakramenty, udziela wiernym także szczególnych darów (por. 1 Kor 12, 7), "przydzielając je każdemu według Jego woli" (1 Kor. 12, 11), aby poszczególne osoby, udzielając innym łaski tak, jak ją otrzymały, były również "dobrymi szafarzami wielorakiej łaski Bożej" (1 P 4, 10), aby budować całe ciało w miłości (por. Ef 4, 16). Z przyjęcia tych charyzmatów, także tych bardziej elementarnych, wynika dla każdego wiernego prawo i obowiązek używania ich w Kościele i w świecie dla dobra ludzi i budowania Kościoła, w wolności Ducha Świętego, który "tchnie, gdzie chce" (J 3, 8).[34]

Sobór polecił również, aby kapłani, "badając duchy, czy są z Boga (por. 1 J 4,1), (...) odkrywali z poczuciem wiary, uznawali z radością i pielęgowali z pilnością różne charyzmaty świeckich."[35] Rozoznaczanie i wspieranie wykorzystania charyzmatów jest jednym z najtrudniejszych, a zarazem najbardziej satysfakcjonujących aspektów kierownictwa kościelnego. Kapłani, diakoni i świeccy duszpasterze kościelni w Archidiecezji powinni zastanowić się, w jaki sposób wspierać wykorzystanie charyzmatów i sprawić, aby wszystkie ich przedsięwzięcia ewangelizacyjne i duszpasterskie były "oparte na charyzmatach".. Rozważając, komu należy powierzyć kierowanie daną posługą lub kogo wezwać do wolontariatu, musimy starać się, na ile to możliwe, dopasować obowiązki ludzi do

ich charyzmatów, zgodnie ze słowami św. Jana Chryzostoma: "Najbardziej podstawowym zadaniem przełożonego kościelnego jest rozeznanie darów duchowych wszystkich podległych mu osób i zachęcanie do ich wykorzystania z pełnym pożytkiem dla wszystkich. Tylko osoba, która potrafi rozeznąć dary innych i potrafi pokornie cieszyć się z rozkwitu tych darów, nadaje się do przewodzenia Kościołowi." [36]

4.5 Nie ma osób postronnych

Biada mi, gdybym nie głosił Ewangelii!

1 Kor 9,16

Chrystus wzywa każdego kapłana, diakona, osobę zakonną i świecką w Archidiecezji do podjęcia nowej ewangelizacji, do zastosowania nowych metod i nowego zapału w uwalnianiu Ewangelii. "Nowa ewangelizacja wymaga osobistego zaangażowania ze strony każdego z ochrzczonych. Każdy chrześcijanin jest wyzwany, tu i teraz, do aktywnego zaangażowania się w ewangelizację." [37]

4.5.1 Świeccy

Szczególnym powołaniem i przywilejem wiernych świeckich jest niesienie Chrystusa do świata świeckiego. "Ponieważ Świeccy, zgodnie ze swoim stanem życia, żyją pośród świata i jego trosk, są powołani przez Boga do pełnienia swego apostołatu w świecie jak zaczyn, z żarliwością ducha Chrystusowego." [38] Ich rolą jest przemiana każdego aspektu kultury poprzez Ewangelię - życia rodzinnego, edukacji, rządu, biznesu, mediów, rozrywki, sportu, nauki, sztuki. Czynią to zarówno poprzez "angażowanie się w sprawy doczesne i porządkowanie ich zgodnie z planem Bożym", jak i poprzez "objawianie Chrystusa przez słowo tym, którzy są wokół nich." [39]

Zaangażowanie każdego świeckiego, zgodnie z jego darami i stanem w życiu, jest niezbędne do wypełnienia misji Kościoła. "Każdy wierny świecki powinien być zawsze w pełni świadomy, że jest 'członkiem Kościoła', a jednak powierzono mu wyjątkowe zadanie, którego nie może wykonać inny i które ma być wypełnione dla dobra wszystkich." [40] Każdy powinien zastanowić się, w jaki sposób Pan powołuje go do niesienia Ewangelii w swoich konkretnych sferach wpływów zarówno poprzez swoje czyny, jak i słowa.

4.5.2 Kapłani i diakoni

Przywództwo naszych proboszczów i diakonów w uwalnianiu Ewangelii jest kluczowe dla tej misji; każda praca duszpasterska musi wносить wkład w nową ewangelizację.

Jako księża musimy oprzeć się przekonaniu, że jesteśmy kościelnymi urzędnikami, których głównym zadaniem jest utrzymanie organizacji. Organizacja jest raczej zawsze w służbie Ewangelii. Naszą rolą jest być duchowymi ojcami, którzy rodzą dzieci Boże i pielęgnują je do dojrzałości w Chrystusie (1 Kor 4,15; Ga 4,19). Prowadzimy owce na zielone pastwiska, gdzie mogą być nakarmione, odświeżone i duchowo zbudowane, aby potem same mogły być wysłane na żniwo.

Kapłan jest sługą słowa Bożego. "Kapłan jest przede wszystkim sługą słowa Bożego. Jest konsekrowany i posłany, aby głosić wszystkim Dobrą Nowinę o królestwie, wzywając każdego człowieka do posłuszeństwa wiary...." [41] Chociaż najwyższą rolą kapłana jest

sprawowanie sakramentów, zwłaszcza Eucharystii, to właśnie głoszenie Ewangelii przyciąga ludzi przede wszystkim do Chrystusa i umożliwia im przyjęcie w pełni zbawczego dobrodziejstwa sakramentów. Kapłani i diakoni muszą być odważni w głoszeniu wszystkich elementów Ewangelii, nie tylko tych, które ludzie chcą usłyszeć. Kaznodzieje potrzebują ciągłej formacji, jak czynić to ze współczuciem, przekonaniem i jasnością.

4.5.3 Życie konsekrowane i ruchy

Pan wzbudził w naszym Kościele lokalnym mężczyzn i kobiety do życia konsekrowanego, jak również świeckich, którzy należą do ruchów kościelnych, aby mogli wykorzystać swoje wyjątkowe charyzmaty w nowej ewangelizacji. Dziękujemy Bogu za każdy zakon, zgromadzenie, stowarzyszenie i ruch, który jest obecny w Archidiecezji, każdy ze swoimi szczególnymi darami.

Konsekrowani mężczyźni i kobiety świadczą swoim życiem o bezcennym skarbie Chrystusa - "drogocennej perle", dla której warto sprzedać wszystko (Mt 13,46). Ich życie pełne modlitwy, służby i ofiary sprawia, że woń Chrystusa wypełnia atmosferę i przyciąga do Niego innych (por. J 12, 3; 2 Kor 2, 14-15). Osoby prowadzące życie kontemplacyjne są szczególnie niezbędne dla naszego Kościoła lokalnego. Jeśli nasza misja jest owocna, to w dużej mierze dzięki ich ukrytym modlitwom i ofiarom. Ci, którzy prowadzą aktywne apostołstwo, czynią Dobrą Nowinę o Chrystusie widzialną i namacalną dla tych, którym służą. Zachęcam wszystkie osoby życia konsekrowanego do gorącej i częstej modlitwy o powodzenie naszych wysiłków, aby uwolnić Ewangelię (Unleash the Gospel).

Ruchy kościelne, których wiele powstało od czasu Soboru Watykańskiego II, rozpalają zapał u ludzi świeckich i wnoszą do ewangelizacji świeżą kreatywność i dynamizm. Jak zauważył Jan Paweł II: "Tak bardzo potrzeba dziś dojrzałych osobowości chrześcijańskich, świadomych swej tożsamości chrzcielnej, swego powołania i misji w świecie! (...) I oto ruchy i nowe wspólnoty kościelne: są one odpowiedzią, daną przez Ducha Świętego, na to krytyczne wyzwanie." [42] Zapraszam każdy z ruchów do refleksji nad tym, w jaki sposób mogą one wnieść, zgodnie ze swoimi specyficznymi charyzmatami, swój wkład w nasze archidiecezjalne wysiłki na rzecz uwolnienia mocy Ewangelii (Unleash the Gospel).

4.5.4 Młodzież i młodzi dorośli

Młodzież i młodzi dorośli naszego Kościoła lokalnego mają szczególne powołanie, które Kościół z całego serca popiera, do niesienia światła Ewangelii w południowo-wschodnim Michigan.

W dniu Pięćdziesiątnicy św. Piotr ogłosił, cytując proroka Joela, że Duch Święty daje zarówno młodym, jak i starszym zdolność prorokowania (Dz 2,17) - to znaczy wypowiedzania Słowa Bożego pod wpływem Ducha Świętego tak, że dotyka ono serc ludzi i przynosi nawrócenie. Kierujemy nasze przepowiadanie Ewangelii do młodych ludzi, ale nie możemy zapominać, że oni sami są również agentami nowej ewangelizacji. Mają oni wyjątkową zdolność docierania do ludzi z własnego pokolenia i mogą nam pomóc myśleć w nowy sposób. Musimy dołożyć wszelkich starań, aby zachęcać, stawiać wyzwania, mentorować i wychowywać młodych do podjęcia należnych im ról w misji Kościoła, powierzając im odpowiedzialność w zależności od potrzeb. Jak napisał papież Franciszek, istnieje "pilna potrzeba, aby młodzi sprawowali większe przywództwo" [43].

4.6 Zaangażowanie "od osoby do osoby"

Cokolwiek czynicie, czyńcie z serca.

Kol 3,23

Ewangelia jest najskuteczniej przekazywana w bezpośrednich spotkaniach. Taka osobista ewangelizacja na miejscu może być przygotowana i wzmocniona przez programy, procesy i media, ale nie może być nimi zastąpiona. "Bycie uczniem oznacza ciągłą gotowość do niesienia miłości Jezusa innym, a to może się zdarzyć niespodziewanie i w każdym miejscu: na ulicy, na placu miejskim, podczas pracy, w podróży"[44].

4.6.1 Wyjście na zewnątrz

Wyjdź na drogi i między opłotki i zmuszaj do wejścia, aby mój dom był wypełniony. Łk 14,23
W swoim Wielkim Nakazie Misyjnym Jezus nie skierował swoich uczniów, aby pozostali w środku i po prostu przyjmowali tych, którzy pojawiają się u drzwi Kościoła, ale aby wyszli na zewnątrz: "Idźcie i czyńcie uczniami wszystkie narody...." (Mt 28, 20). Nowa ewangelizacja nie może być realizowana z wnętrza naszych kościołów. Sam Jezus nie pozostał w synagogach, gdzie byli już pobożni ludzie; wyszedł również do miejsc, gdzie można było spotkać celników, prostytutki i grzeszników. Jak zachęcał papież Franciszek,

Wyjdźmy, wyjdźmy, by ofiarować wszystkim życie Jezusa Chrystusa... Wolę raczej Kościół poturbowany, poraniony i brudny, bo wyszedł na ulice, niż Kościół chory z powodu zamknięcia się i wygody z przywiązania do własnego bezpieczeństwa... Jeśli coś ma wywoływać święte oburzenie, niepokoić i przyprawiać o wyrzuty sumienia, to niech będzie to fakt, że tylu naszych braci żyje pozbawionych siły, światła i pociechy z przyjaźni z Jezusem Chrystusem...[45].

W najnowszej historii nasz sposób dzielenia się Chrystusem odbywał się przede wszystkim poprzez instytucje Kościoła. Teraz nadszedł czas, aby nasza ewangelizacja stała się bardziej intencjonalna i bardziej skierowana do osób. Każda osoba w Archidiecezji, a zwłaszcza świeccy, są wezwani do zastanowienia się nad tym, w jaki sposób Pan może nas wezwać do wyjścia poza miejsca, do których wcześniej dotarliśmy - nawet do najbardziej nieprawdopodobnych miejsc - aby dzielić się Dobrą Nowiną o Jezusie z tymi, którzy nigdy jej nie słyszeli. Tam, gdzie czas i okoliczności są odpowiednie, dzielenie się Ewangelią obejmuje również zapraszanie ludzi, zarówno parafian, jak i osób z zewnątrz, do włączenia się w działalność Kościoła.

4.6.2 Towarzystwo

Gdy tak rozmawiali i rozprawiali z sobą, sam Jezus przybliżył się i siedł z nimi. Łk 24,15
Towarzystwo ewangelizowanym jest istotną częścią Unleash the Gospel (Uwolnić Ewangelię). Kiedy Jezus siedł z dwoma uczniami drogą do Emaus, nie zaczął ich od razu pouczać. Zamiast tego najpierw ich wysłuchał i pozwolił im podzielić się swoimi nadziejami i rozczarowaniami, zdobywając ich zaufanie. Spotkał ich tam, gdzie byli w swojej wierze i pomógł im iść dalej.

Dzielenie się Ewangelią jest tylko początkiem ewangelizacji. Ci, którzy są ewangelizowani, w tym nasi parafianie, często potrzebują czasu, aby przyswoić sobie Ewangelię i dostosować do niej swoje życie. Być może rozwinęli oni światowe nawyki i sposoby myślenia, które muszą

być stopniowo przekształcane. Nie zawsze jest to łatwy proces, zwłaszcza dla tych, którzy przez wiele lat żyli w oderwaniu od Boga. Potrzebują innych, którzy będą kroczyć u ich boku i prowadzić ich bliżej Boga z cierpliwością, współczuciem i mądrością. "Kościół będzie musiał wtajemniczyć wszystkich - kapłanów, zakonników i świeckich - w tę 'sztukę towarzyszenia', która uczy nas zdejmowania sandałów przed świętą ziemią drugiego (por. Wj 3,5)." [46] Jest to sztuka, która będzie wymagała zaangażowania wielu ludzi świeckich, dojrzałych we własnej wierze, uczniów, którzy mogą być uczniami innych.

4.6.3 Uzdrawianie

Nieodłącznym elementem towarzyszenia jest uzdrowienie. Wielu ludzi jest dziś głęboko zranionych przez współczesne choroby społeczne, takie jak rozpad rodziny, nadużycia, ubóstwo czy rasizm. Jezus, cytując proroka Izajasza, opisał swoją własną misję jako dzieło uzdrowienia i wyzwolenia: "Duch Pański spoczywa na Mnie, ponieważ Mnie namaścił i posłał Mnie, abym ubogim niósł dobrą nowinę, więźniom głosił wolność, a niewidomym przejrzenie; abym uciśnionych odsyłał wolnymi..." (Łk 4, 18-19). Poleciał też swoim uczniom, by częścią ich głoszenia Ewangelii było uzdrawianie: "Do jakiegokolwiek miasta wejdziecie i przyjmą was... uzdrawiajcie w nim chorych i mówcie im: 'Przybliżyło się do was królestwo Boże'" (Łk 10, 8-9).

Dzisiejszy Kościół kontynuuje posługę Kościoła apostołskiego, który kontynuował posługę Jezusa. Musimy więc z modlitwą rozeznąć, w jaki sposób uzdrawiające działanie Chrystusa może być włączone w nasze głoszenie Dobrej Nowiny. Obejmuje to uczynienie dwóch sakramentów uzdrowienia, Pojednania i Namaszczenia Chorych, łatwo dostępnymi. Może to również obejmować ustanowienie zespołów duszpasterstwa modlitwy o uzdrowienie lub zapewnienie modlitwy o uzdrowienie w sposób regularny po Mszy Świętej. Korzystanie z daru uzdrawiania wymaga rozeznania, ale takiego rozeznania nie należy mylić ze sceptycyzmem naszych czasów. Uzdrowienie nie jest też substytutem ciężkiej pracy wzrastania w uczniostwie; jest to raczej dar, który ma nas zachęcić na tej drodze. Bycie szafarzem uzdrowienia wymaga bogatego życia modlitewnego, mądrego rozeznawania i bycia czujnym wobec siel wroga.

4.6.4 Media

Jeśli ewangelizacja ma być "nowa w metodzie", w jak najpełniejszym stopniu musimy używać nowych mediów, aby uwolnić Ewangelię (Unleash the Gospel). Tak jak św. Paweł używał wysoko rozwiniętego rzymskiego systemu dróg, a św. Maksymilian Kolbe używał najnowszych technologii drukarskich do szerzenia Ewangelii w swoich czasach, tak my uznajemy postęp w mediach społecznościowych i technologiach informacyjnych jako Boże możliwości szerzenia Ewangelii w naszych czasach.

Wielkie wsparcie i wdzięczność należą się tym członkom naszego Kościoła lokalnego, którzy wykorzystują media do głoszenia Dobrej Nowiny. Zachęcam ekspertów od mediów, aby dzielili się swoją wiedzą i pomagali szkolić innych w używaniu mediów do ewangelizacji. Zachęcam wszystkich katolików, którzy korzystają z mediów społecznościowych, aby uznali je za potężną platformę do zaangażowania innych w rozmowę o wierze. Jednocześnie musimy starannie unikać pokusy obniżenia naszych standardów miłości, gdy używamy mediów społecznościowych. Kiedy ludzie widzą nasze posty, niech zobaczą nie tylko dobrą treść, ale także ton, który jest pełen szacunku, miłości, radości, pokoju i nadziei. Każdy członek Kościoła jest ambasadorem Chrystusa, a niektórzy ludzie mogą wyrobić sobie pogląd na

temat katolicyzmu na podstawie naszego zachowania. "Niech nie wychodzi z waszych ust żadna mowa szkodliwa, lecz tylko budująca, zależnie od potrzeby, by wyświadczała dobro słuchającym" (Ef 4,29). Naszym celem nie jest wygrywanie sporów, ale zdobywanie dusz.

4.7 Rodziny

Niech pozostaną w twym sercu te słowa, które ja ci dziś nakazuję. Wpoisz je twoim synom.
Pwt 6,6-7

Rodziny znajdują się w samym sercu naszych archidiecezjalnych wysiłków zmierzających do uwolnienia Ewangelii, ponieważ są pierwszym i najważniejszym środowiskiem, w którym odbywa się ewangelizacja.

Rodzina jest "Kościołem domowym" - podstawową jednostką społeczną, w której doświadczają się i przeżywa życie w Chrystusie, życie Kościoła. Poprzez sakrament małżeństwa i wzajemną miłość mąż i żona uobecniają miłość między Chrystusem a Jego Kościołem.[47] Przyjmując na świat dzieci i wiernie je wychowując, dają świadectwo bezwarunkowej miłości Boga. "Trójjedyny Bóg jest wspólnotą miłości, a rodzina jest jej żywym odbiciem."[48] Dla członków rodziny chrześcijańskiej uczniostwo jest przeżywane konkretnie w rytmie ich codziennych interakcji. Życie rodzinne jest codzienną "liturgią" modlitw, ofiar, aktów miłości, służby, wyrozumiałości i przebaczenia - wszystko to odżywione i przemienione przez udział w sakramentach. Dlatego nie sposób przecenić centralnego znaczenia rodziny w przekazywaniu wiary z jednego pokolenia na drugie. "O Panu opowiadać będą pokolenia przyszłe, aby ludowi jeszcze nienarodzonemu głosić wyzwolenie, które przyniosłeś" (Ps 22, 32).

A jednak jesteśmy aż nazbyt świadomi, że rodzina przeżywa dziś kryzys. Żyjemy w społeczeństwie, które dewaluuje ludzkie życie, odrzuca Boży plan dotyczący małżeństwa i na nowo definiuje rodzinę według ludzkich wyobrażeń. Symptomy tego kryzysu to (ale nie tylko) rozwody, konkubinaty, samotne rodzicielstwo, pornografia, pomieszanie płci, izolacja spowodowana indywidualizmem, kultura, która postrzega dzieci i osoby starsze jako ciężar, oraz stresy współczesnego życia, które uniemożliwiają rodzinom wspólne spędzanie czasu.[49] Rodziny stoją dziś w obliczu bezprecedensowych wyzwań i dlatego nasz Kościół lokalny musi przeznaczyć znaczną część swoich środków na wspieranie rodzin i pomaganie im w realizacji ich powołania do świętości.

4.7.1 Posługa na rzecz rodzin

Pośród wielu posług powierzonych naszym parafiom, pierwszym priorytetem jest pomoc rodzinom, aby żyły jako Kościoły domowe. Wielu rodziców nie było ewangelizowanych ani dobrze katechizowanych. Tak jak filmy o bezpieczeństwie w liniach lotniczych mówią nam, aby założyć własną maskę tlenową przed udzieleniem pomocy innym - ponieważ w przeciwnym razie możemy w ogóle nie być w stanie im pomóc - tak samo rodzice muszą mieć żywą relację z Jezusem i sami nauczyć się wiary, aby móc skutecznie przekazać ją swoim dzieciom.[50]

W ostatnich pokoleniach wzorem dla wielu katolickich rodziców było całkowite delegowanie edukacji religijnej swoich dzieci na parafię, zakładając, że w ten sposób wypełniają oni swój obowiązek przekazywania wiary. Parafie muszą dołożyć wszelkich starań, aby przeciwstawić się temu wzorcowi, ponieważ katechizacja dzieci ma niewielki wpływ, jeśli sami rodzice nie

żyją jako uczniowie Jezusa. Parafie muszą szukać sposobów, aby katecheza i przygotowanie sakramentalne miały charakter rodzinny, pomagając rodzicom wzrastać w uczniostwie, aby mogli następnie formować swoje dzieci.

Parafie muszą również zrobić wszystko, co możliwe, w ramach swoich możliwości, aby zapewnić opiekę rodzinom zmagającym się z problemami, w tym rodzinom dotkniętym rozwodem, chorobą lub żałobą, parom bezpłodnym, rodzinom z dziećmi o specjalnych potrzebach oraz rodzinom zmagającym się z pornografią lub innymi formami uzależnień. Duszpasterstwo rodzin musi być wrażliwe na bogatą różnorodność kulturową w naszym Kościele lokalnym, doceniając i celebrując różne sposoby przeżywania naszej wiary katolickiej.

4.7.2 Ewangelizacja w rodzinach

Rodzice są głównymi ewangelizatorami, jak również głównymi katechetami i wychowawcami swoich dzieci. Ich rola jest absolutnie niezastąpiona. Szczególnie rola ojców jest kluczowa, ponieważ jednym z największych czynników wpływających na przyszłe praktykowanie wiary przez dziecko jest zaangażowanie religijne jego ojca. Wśród wszystkich nacisków, aby przygotować swoje dzieci do sukcesu w życiu, rodzice muszą zdać sobie sprawę, że nie ma większego sukcesu i większego daru, jaki mogą dać swoim dzieciom, niż relacja z Jezusem i Jego Kościołem, która trwa przez całą wieczność.

Rodzina radosnych uczniów-misjonarzy to taka, w której ofiarna miłość, za przykładem Chrystusa i w mocy Jego Ducha, jest zasadą rządzącą całym życiem. Na pierwszym miejscu stawia się udział w niedzielnej liturgii i codziennej modlitwie; decyzje dotyczące zajęć i finansów podejmowane są zgodnie z myślą Chrystusa; małżonkowie rozmawiają swobodnie ze sobą i z dziećmi o Panu; wiara jest inkulturowana poprzez różne tradycje i uroczystości rodzinne i kulturowe; a przede wszystkim wzajemny dar z siebie jest normą wszystkich relacji. W takich rodzinach małżonkowie są dla siebie nawzajem świadkami Chrystusa, a często nawet dzieci, poprzez prostotę swojej wiary, ewangelizują swoich rodziców.

4.7.3 Świadekto rodzin

"Rodzina żyje swoją duchowością właśnie przez to, że jest jednocześnie Kościołem domowym i komórką żywotną dla przemiany świata." [51] Świadekto radosnego życia rodzinnego zakorzenionego w Ewangelii może być duchową oazą dla ludzi we współczesnym społeczeństwie. Jak wielu z nich nigdy nie doświadczyło życia rodzinnego charakteryzującego się ciepłem, wzajemną czułością, honorem, przebaczeniem i pokojem? Aby sami mogli tworzyć zdrowe chrześcijańskie rodziny, muszą zobaczyć, jak to wygląda; potrzebują zarówno nauczania, jak i wzorów. Zachęcam rodziny żyjące Ewangelią do radykalnej hojności w zapraszaniu innych do udziału w waszym życiu rodzinnym, nawet jeśli jesteście świadomi, że nie jest ono doskonałe. Na przykład, rozważcie zaangażowanie się w posługę lub projekt stałej służby jako rodzina, aby inni mogli zobaczyć, jak odnosicie się do siebie nawzajem i jak wychowujecie swoje dzieci. Rozważ zaproszenie singli, w tym młodych ludzi, do wspólnego uczestnictwa we Mszy Świętej lub do regularnego spożywania posiłków w twoim domu. Rozważ służbę jako mentorzy dla nowożeńców. Kiedy rodziny niechodzące do kościoła - w tym krewni - przychodzą do twojego domu, zauważ, że nawet modlitwa przed posiłkiem lub proste słowa dziękczynienia złożone Bogu przez każdego członka rodziny mogą być mocnym świadectwem obecności Chrystusa wśród was.

4.8 Atrakcyjność

Królestwo niebieskie podobne jest do skarbu ukrytego w roli. Znalazł go pewien człowiek i ukrył ponownie. Uradowany poszedł, sprzedał wszystko, co miał, i kupił tę rolę.
Mt 13,44

Skuteczne świadectwo o Jezusie ma te atrakcyjne cechy: radość, gościnność i hojna służba ubogim i zepchniętym na margines.

4.8.1 Radość Ewangelii

Jeżeli nie będziemy okazywać innym radości, którą czerpiemy z odnalezienia "drogocennej perły" i z pewności, że Ewangelia ma niezwykłą moc, nie przyciągniemy innych do słuchania Dobrej Nowiny. Parafia z ponurymi twarzami i zrzędlivymi postawami nie przyciągnie nikogo. Niech nasze twarze pokazują naszą radość, która nie wynika ze zmiennych okoliczności, ale z niezmiennej obecności zmartwychwstałego Pana wśród nas. Pismo Święte nakazuje nam się radować, ponieważ jesteśmy zdolni do wyboru radości: "Radujcie się zawsze w Panu; jeszcze raz powtarzam: radujcie się!" (Flp 4,4). Jak stwierdził papież Franciszek:

Ewangelizator nigdy nie może wyglądać jak ktoś, kto właśnie wrócił z pogrzebu! Odzyskajmy i pogłębiajmy nasz entuzjazm, tę "rozkoszną i pocieszającą radość ewangelizowania, nawet gdy trzeba siać we łzach... I oby świat naszych czasów, który poszukuje, (...) mógł przyjąć Dobrą Nowinę nie od ewangelizatorów zniechęconych, niecierpliwych czy zatroskanych, ale od szafarzy Ewangelii, których życie promienieje żarliwością, którzy najpierw otrzymali radość Chrystusa." [52].

4.8.2 Jedna owca

"Któż z was, gdy ma sto owiec, a zgubi jedną z nich, nie zostawia dziewięćdziesięciu dziewięciu na pustyni i nie idzie za zgubioną, aż ją znajdzie?" (Łk 15,4). Przypowieści Jezusa głęboko kwestionują nasz ludzki sposób myślenia. Jak może mieć sens pozostawienie dziewięćdziesięciu dziewięciu bezbronnych owiec na pustyni, aby pójść za jedną tylko zagubioną? Jednak w swojej służbie Jezus wyraźnie uczynił priorytetem dotarcie do zagubionych, tych, którzy nie byli we właściwej relacji z Bogiem. Schodził ze swojej drogi, aby obcować z ludźmi takimi jak celnik Zacheusz i Maria Magdalena, która miała siedem demonów (Łk 8,2; 19,1-9). Cała Jego misja polegała na tym, że "szukał i zbawiał to co zginęło" (Łk 19,10).

Podstawowa misja Chrystusa musi być także naszą. Jednak łatwo jest stracić z oczu tę misję. Prawie wszystko, co robimy w życiu parafialnym jest nastawione na słuźenie dziewięćdziesięciu dziewięciu osobom, które siedzą w ławkach. Unleash the Gospel (Uwolnienie Ewangelii) w naszym Kościele lokalnym oznacza więc nauczenie się, jak uczynić priorytetem ludzi, którzy nie zostali zaproszeni. Poszukiwanie ich, zapraszanie, przyjmowanie i towarzyszenie im na drodze uczniostwa jest zadaniem każdego parafianina. Paradoks polega na tym, że kiedy uwaga całego stada zwraca się na zewnątrz, by szukać zagubionych, dziewięćdziesiąt dziewięć osób wzrasta wykładniczo w swojej wierze i zaangażowaniu w Chrystusa.

4.8.3 Parafia jako miejsce powitania

Aby ewangelizacja odniosła skutek, musimy zapewnić, że nasze wspólnoty będą ciepło witać każdego, kto przekroczy drzwi. To pociąga za sobą konieczność zmiany sposobu, w jaki wyobrażamy sobie parafię. Naturalne jest myślenie o parafii jako o miejscu dla tych, którzy do niej należą; mniej przyzwyczajeni jesteśmy do postrzegania jej jako miejsca dla tych, którzy jeszcze do niej nie należą, ale stawiają pierwsze kroki na drodze do Boga.

Każda parafia powinna zastanowić się, jak przyjąć tych, którzy nigdy nie przychodzili do kościoła lub nie byli w nim od lat, i którzy mogą przekroczyć próg z pewną obawą. Czy nie mamy czasem pokusy, by reagować na takich ludzi jak starszy brat z Ewangelii Łukasza 15, który na powrót do domu brata marnotrawnego zareagował gniewem i osądem? Czy jesteśmy czasem obojętni? Czy raczej jesteśmy podobni do ojca, który ciepło przyjął syna i z wielką radością świętował jego powrót do domu? Jeśli w parafii pojawia się bezdomny, cieszymy się! Jeśli wchodzi nastolatek pokryty tatuażami i kolczykami, cieszymy się! Uczynimy nasze parafie miejscami, w których każdy, kto uczestniczy we Mszy Świętej, może także nawiązać przyjaźnię, znaleźć mentorów, poczuć się znanym, kochanym i wspieranym. Będzie to wymagało zaangażowania wielu parafian, zwłaszcza tych, którzy mają charyzmat gościnności lub towarzyszenia.

Wielu z tych, których ewangelizujemy nie będzie od razu gotowych na katechezę dla dorosłych czy program RCIA. Wprowadzenie osoby niechodzącej do kościoła bezpośrednio do takich programów jest jak rzucenie osoby nie pływającej na głęboką wodę. Ważną częścią przyjęcia nowo zewangelizowanych jest zatem zapewnienie, że każda parafia, na ile to możliwe, posiada sposób na wzrastanie w wierze "dla początkujących". Może to obejmować programy wstępnego głoszenia Ewangelii, takie jak Alpha; może to również obejmować spotkania towarzyskie, podczas których ludzie mogą poznać innych w relaksującym, niezagrażającym środowisku, zanim podejmą zobowiązanie wiary.

4.8.4 Ewangeliczna dobroczynność

Tak niech świeci wasze światło przed ludźmi, aby widzieli wasze dobre uczynki i chwalili Ojca waszego, który jest w niebie.

Mt 5,16

Nasza służba ubogim i zepchniętym na margines musi być wyraźnym świadectwem Jezusa, naszego Pana, a nie mylona z humanistyczną filantropią.

Katolicy na całym świecie i w naszym Kościele lokalnym rozwinęli niezwykłą sieć programów charytatywnych w zakresie opieki zdrowotnej, pomocy w przypadku klęsk żywiołowych, walki z głodem, zmniejszania ubóstwa, pomocy uchodźcom, usług rodzinnych, doradztwa i pomocy ludziom w każdej formie potrzeby. Musimy kontynuować i intensyfikować te dzieła służby, które ukazują miłość Boga do tych, którzy są wokół nas. W ostatnich dziesięcioleciach pojawiła się jednak tendencja do oddzielania katolickiej działalności charytatywnej od naszego podstawowego powołania, jakim jest głoszenie Ewangelii Jezusa Chrystusa. Nadszedł czas, aby przewyciężyć to rozróżnienie. Musimy mieć pewność, że służąc materialnym potrzebom innych, odpowiadamy również na ich duchowe pragnienie Boga. Każda katolicka działalność charytatywna musi być także autentycznym wyrazem wiary katolickiej. Musimy bez skrupowania głosić imię Jezusa i zapraszać każdego człowieka do pełni życia w Nim. Świat potrzebuje światła, które jest tylko w Chrystusie.

4.9 Spotkaj, wzrastaj, daj świadectwo

W końcu na ziemię żyzną zostali posiani ci, którzy słuchają słowa, przyjmują je i wydają owoc: trzydziestokrotny, sześćdziesięciokrotny i stokrotny
Mk 4,20

"Encounter / Grow / Witness" (Spotkaj / Wzrastaj / Daj świadectwo) to potrójny proces ewangelizacji, który sprawdził się w naszym Kościele lokalnym i będzie naszym paradygmatem, gdy będziemy szli naprzód w uwalnianiu Ewangelii. Każda osoba w Archidiecezji jest wezwana do spotkania Jezusa na nowo, do codziennego wzrastania jako Jego uczeń i do dawania świadectwa o mocy Jego miłosierdzia.

4.9.1 Spotkaj

Spotkanie z Jezusem to moment w naszym życiu, który ma taki wpływ, że powoduje zmianę naszego sposobu życia. Po spotkaniu z Chrystusem, od tego momentu jesteśmy albo w środku, albo na zewnątrz. Jezus mówi: "Kto chce pójść za mną, niech się zaprze samego siebie, niech weźmie krzyż swój i niech mnie naśladuje" (Mk 8,34). Stoimy przed decyzją albo odejścia smutnego jak bogaty młodzieniec, albo oddania Mu całego naszego życia i życia od tej chwili jako Jego uczeń. Parafie muszą nieustannie stwarzać ludziom okazje do spotkania z Jezusem.

4.9.2 Wzrastaj

Naśladowanie Jezusa to ciągły proces wzrostu, jak ziarno, które padło na żyzną glebę. Staramy się być bardziej podobni do Jezusa, traktować innych tak jak On to robił, modlić się tak jak On się modlił, kochać tak jak On kochał i czcić Boga w każdej dziedzinie naszego życia, włączając w to małżeństwo, życie rodzinne, finanse, pracę i zajęcia w czasie wolnym. Wzrastanie jako Jego uczeń wymaga codziennego poddania się Temu, który nas umiłował i oddał za nas swoje życie: "Teraz zaś już nie ja żyję, lecz żyje we mnie Chrystus" (Ga 2,20). Parafie muszą pomagać parafianom w ciągłym wzrastaniu w uczniostwie i pogłębianiu ich relacji z Chrystusem.

4.9.3 Daj świadectwo

Wielu katolików ma tendencję do myślenia, że naszym celem jest przede wszystkim bycie dobrym i dostanie się do nieba. W rzeczywistości naszym celem jest rozszerzenie Królestwa Bożego na ziemi poprzez uczynienie świata miejscem, w którym Chrystus jest znany i kochany, tak aby jak najwięcej ludzi zostało z nami doprowadzonych do życia wiecznego. Żyć w pełni jako uczeń to czynić uczniów. Potrzebujemy tylko tego przekonania: "Poznanie Jezusa jest najlepszym darem, jaki może otrzymać każdy człowiek; to, że Go spotkaliśmy, jest najlepszą rzeczą, jaka wydarzyła się w naszym życiu, a czynienie Go znanym przez nasze słowo i czyny jest naszą radością." [53] Parafie muszą pomóc każdemu parafianinowi stać się świadkiem wiecznego miłosierdzia Boga i w ten sposób uwolnić moc Ewangelii (Unleash the Gospel) dla każdego, kogo spotka.

4.10 Wezwanie Orędownika

Przybywszy tam weszli do sali na górze...Wszyscy oni trwali jednomyślnie na modlitwie razem z niewiastami, Maryją, Matką Jezusa, i braćmi Jego.

Dz 1,13-14

Modlitwa i wstawiennictwo są nieodzownymi elementami nowej ewangelizacji, ponieważ Bóg, Duch Święty, jest głównym sprawcą uwolnienia mocy Ewangelii (Unleash the Gospel). Modlitwa jest sposobem, w jaki mamy dostęp do nieograniczonej boskiej mocy Ducha Świętego, Orędownika. Głównym powodem, dla którego Synod 16 sam w sobie był doświadczeniem świeżego wylania Ducha Świętego, było to, że poprzedził go cały rok żarliwej modlitwy.

4.10.1 Gwiazda ewangelizacji

Tak jak w dniu pierwszego Zesłania Ducha Świętego, tak i dzisiaj Najświętsza Maryja Panna, Królowa Apostołów, prowadzi nas w modlitwie o dar Ducha Świętego i wzbudza w nas pewność, że Pan słyszy i nie zawiedzie. Maryja była pierwszą osobą, która ogłosiła Dobrą Nowinę o Chrystusie, kiedy to przyjęła Jego obecność w sobie za sprawą Ducha Świętego i udała się z pośpiechem, aby podzielić się tą Dobrą Nowiną ze swoją kuzynką Elżbietą (Łk 1, 35-40). Od tego czasu, poprzez swoje potężne wstawiennictwo, nadal pomaga i prowadzi misję Kościoła. Jej pojawienie się jako Matki Bożej z Guadalupe w Meksyku w 1531 roku doprowadziło do jednego z najbardziej owocnych plonów ewangelizacji w historii. Wzywajmy Jej wstawiennictwa, aby Pan przyniósł bezprecedensowe żniwo w Archidiecezji Detroit.

4.10.2 Rola orędowników

Módlcie się gorąco do Pana żniwa, aby wysłał robotników na swoje żniwo.

Mt 9,38

Wstawiennictwo zawsze było ukrytym motorem misji Kościoła. Nie przypadkowo patronami misji są św. Franciszek Ksawery, który dotarł aż do Japonii, aby głosić Ewangelię, oraz św. Teresa od Dzieciątka Jezus, która spędziła całe swoje dorosłe życie w klasztorze, ofiarując wszystkie swoje modlitwy i cierpienia za misjonarzy na całym świecie. Modlitwa wstawiennicza uprawia glebę dla zasiewu Słowa. Może wzbudzić duchowy głód w całym mieście lub regionie, tak że serca nawet tych, którzy są daleko od Boga, są przygotowane do słuchania Ewangelii, gdy jest im głoszona. Szczególnie ci, którzy cierpią, nie powinni nigdy czuć się bezużyteczni dla misji Kościoła. W rzeczywistości, mają oni wyjątkową zdolność do wzmocnienia ewangelizacji poprzez ofiarowanie swoich cierpień w jedność z Chrystusem i modlitwą o łaskę nawrócenia dla tych, którzy są ewangelizowani.

Jednym ze sposobów wykorzystania mocy wstawiennictwa jest utworzenie w każdej parafii zespołu modlitwy wstawienniczej, który jest regularnie informowany o inicjatywach ewangelizacyjnych parafii, modli się w intencji ich powodzenia oraz otrzymuje regularne informacje o tym, jak ich modlitwy są wysłuchiwane.

4.10.3 Zwycięstwo nad duchową opozycją

Misja Kościoła nigdy nie była prowadzona bez oporu - czasem kulturowego, społecznego czy rządowego, ale zawsze duchowego. "Nie tocymy bowiem walki przeciw krwi i ciału, lecz przeciw Zwierzchnościom, przeciw Władzom, przeciw rządcom świata tych ciemności, przeciw pierwiastkom duchowym zła na wyżynach niebieskich" (Ef 6,12). Nie musimy się bać, ponieważ wiemy, kto już odniósł zwycięstwo. Musimy jednak uzbroić się do walki duchowej, uznając, że "przeciwnik wasz, diabeł, jak lew ryczący krąży szukając kogo pożreć" (1 P 5,8).

Wierni potrzebują pomocy w zrozumieniu, jak przeciwstawić się złemu, korzystając z władzy, którą mają w Chrystusie. Musimy używać całej broni, którą dał nam Kościół: modlitwy, zwłaszcza różańcowej, Pisma Świętego, sakramentów i sakramentaliów, takich jak woda święcona. "Przeciwstawiajcie się natomiast diabłu, a ucieknie od was. Przystąpcie bliżej do Boga, to i On zbliży się do was" (Jk 4, 7-8).

5 PROPOZYCJE I KROKI DZIAŁANIA

Wprowadzajcie zaś słowo w czyn, a nie bądźcie tylko słuchaczami oszukującymi samych siebie.

Jk 1,22

Propozycje i kroki działania, które następują, są kulminacją intensywnego wysiłku, aby rozeznąć podpowiedzi Ducha Świętego, poprzez lud Boży w całej Archidiecezji Detroit. Ten wysiłek rozpoczął się w listopadzie 2015 roku, poprzez słuchanie wielu parafian i proboszczów, którzy zebrali się na ponad 240 spotkaniach dialogowych, aby rozeznąć głos Ducha Świętego dotyczący ich doświadczeń związanych ze Spotkaniem, Wzrostem i Świadectwem. Poprzez ten wysiłek, ponad 11,000 komentarzy zostało zebranych i zsyntetyzowanych w celu opracowania propozycji omawianych na Synodzie 16, trzydniowym wydarzeniu, podczas którego ponad 400 członków Synodu zebrało się, aby przedyskutować i rozeznąć najbardziej krytyczne i pilne sposoby, w jaki można rozpocząć podróż w kierunku stania się archidiecezją misyjną. Spośród 36 propozycji, w procesie, który obejmował głosowanie członków Synodu, dziewięć propozycji znalazło się na szczycie jako najważniejsze dla rozpoczęcia tej drogi. Jak zobaczycie poniżej, akceptuję i w pełni popieram te dziewięć propozycji, które Synod uznał za mające najwyższy priorytet.

Po zakończeniu Synodu, skonsultowałem się z moim Zespołem Liderów Unleash the Gospel, grupą kluczowych doradców, którzy byli modlitewnie zaangażowani w planowanie Synodu i pomagali mi w przemianie naszej kultury w celu przyjęcia Nowej Ewangelizacji. Z ich wsparciem zleciłem małej grupie roboczej ocenę i ponowną syntezę tego, co ujawniła dyskusja synodalna, a nie tylko głosowanie. Po dokonaniu przeglądu, który obejmował ocenę ponad 400 komentarzy członków Synodu oraz przegląd raportów 46 ekspertów, jak również przegląd rzeczywistej relacji wideo z relacji członków Synodu, przedstawili oni szczegółowy raport dotyczący tego, co zostało usłyszane i co zostało ujawnione podczas Synodu, zawsze czujni, aby usłyszeć możliwego "proroka" wśród całej dyskusji.

Po otrzymaniu raportu, przeprowadziłem dalsze konsultacje, aby ustalić konkretne kroki i działania. Poniższe kroki zostały opracowane, podobnie jak cały ten proces, dzięki modlitewnemu rozeznaniu i poświęceniu członków zespołu, wspomaganych po drodze przez wiele osób. Ze swojej strony, nie tylko otrzymałem propozycje działań od innych, ale również byłem osobiście zaangażowany w ich opracowanie, starając się być wiernym temu, co Duch Święty objawił podczas całego procesu synodalnego. Jestem przekonany, że te kroki

działania, zakorzenione w Duchu Świętym i pobłogosławione przez "nową Pięćdziesiątnicę", postawią nas na solidnym fundamencie, abyśmy mogli z odnowioną energią rozpocząć naszą pracę misyjnego ucziostwa.

5.1 Krok A

Do 1 sierpnia 2017 roku ustanowię Radę ds. Nowej Ewangelizacji. Rada ta będzie:

1. Zapewniać mi bieżące doradztwo w zakresie uzupełnień i/lub zmian potrzebnych w poszczególnych krokach i działaniach, aby zrealizować propozycje Synodu.
2. Opracowywać zasoby do pomiaru sukcesu w realizacji tych kroków w odniesieniu do założeń.
3. Dostarczanie bieżących rad dotyczących ogólnych wysiłków ewangelizacyjnych w Archidiecezji.

5.2 Krok B

Zobowiązuję Wikariusza Sądowego i Kanclerza Archidiecezji Detroit do utworzenia komisji, która dokona przeglądu Prawa Partykularnego Archidiecezji w świetle wyników Synodu 16. Do dnia 7 stycznia 2020 roku, Wikariusz Sądowy i Kanclerz przedstawia Arcybiskupowi Detroit pracę komisji, która zaproponuje ewentualne zmiany w Prawie Partykularnym, które są niezbędne do wypełnienia dzieła Synodu 16.

5.3 Rodziny

Wizja: Rodziny, które po przyjęciu swojej roli jako Kościoła domowego i w łączności z innymi rodzinami i osobami samotnymi, aktywnie poszukują duchowej i społecznej odnowy swoich dzielnic, szkół i miejsc pracy. Takie rodziny i osoby będą prezentować uderzająco kontrkulturowy sposób życia: ugruntowany w modlitwie, sakramentach i skupieniu na Piśmie Świętym; niezwykle łaskawą gościnność; zdolność do włączenia tych, którzy znajdują się na marginesie społeczeństwa; radosną ufność w opatrzność Bożą nawet w trudnych i stresujących czasach.

Potwierdzam i popieram następującą propozycję Synodu:

Przewidywać i rozwijać praktyczny plan stałej formacji dla wszystkich etapów życia (np. dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów).

W celu realizacji lub wsparcia tej propozycji:

5.3.1 Formacja dla misji

Zobowiązuję służby centralne AOD: Biuro Życia Rodzinnego, Biuro Ewangelizacji, Biuro Katechezy i Biuro Kultu Chrześcijańskiego, aby poprowadziły opracowanie planu wspierającego tę propozycję do czerwca 2019 roku. Niektóre założenia dla tego planu to:

1. W naśladowaniu Chrystusa męczeństwo jest wzorem spełnienia się jako uczeń Jezusa, a więc przygotowanie do tego heroicznego świadectwa jest miarą formacji chrześcijańskiej.

2. Mając na uwadze sakrament bierzmowania jako namaszczenie Duchem Świętym do misji, należy ponownie gruntownie przeanalizować
  1. odpowiedni wiek do bierzmowania tych, którzy zostali ochrzczeni jako niemowlęta,
  2. możliwe/wskazane miejsca dla tych celebracji,
  3. oraz formy formacji młodzieży i młodych dorosłych, które powinny następować po bierzmowaniu.
3. Rozważenie ukształtowania przygotowania do małżeństwa jako formy "drugiego katechumenatu".
4. Wsparcie dla rodzin w trudnych okolicznościach (rozwód, śmierć, pornografia, niepłodność, itp.).
5. Pomaganie rodzinom w przeżywaniu radykalnej gościnności w ich domach.
6. Uwzględnienie różnorodności kulturowej w całym planie.
7. Wzmocnienie rodziców jako głównych świadków wiary.
8. Modelowanie kluczowych elementów uczniostwa i dawanie świadectwa.

5.3.2 Mentoring i towarzyszenie rodzinom

Zwracam się do parafii z prośbą o mentorowanie i towarzyszenie rodzinom poprzez:

1. Wdrożenie planu opracowanego przez Centralną Służbę AOD do stycznia 2020 roku.
2. Tworzenie rodzinnych grup uczniowskich, odpowiadających potrzebom wspólnoty, które zbierają się w domach, by towarzyszyć sobie nawzajem w radościach i trudnościach życia.
3. Udzielanie wsparcia ruchom i wspólnotom chrześcijańskim, które promują życie rodzinne i ewangelizację.
4. Wykorzystanie wszystkich istniejących programów i wydarzeń parafialnych (takich jak: przygotowanie do sakramentów, wydarzenia społeczne, wieczory informacyjne, pikniki parafialne, wydarzenia sportowe, itp.) jako okazji dla rodzin do spotkania Jezusa na nowo, codziennego wzrastania jako Jego uczniowie i dawania świadectwa o mocy Jego miłosierdzia.
5. Pomaganie mężczyznom i kobietom w zrozumieniu ich tożsamości i odzyskaniu ich ofiarnej roli jako chrześcijańskich mężów/żon i ojców/matek.

5.3.3 Tożsamość chrześcijańskiej rodziny

Wzywam rodziny, aby zobowiązały się do ponownego odzyskania swojej tożsamości w relacji z Bogiem.

1. Odzyskajcie niedzielę: uczestniczcie we Mszy Świętej jako rodzina i celowo spędzajcie ze sobą czas, włączając w to wspólny posiłek.
2. Zobowiążcie się do formowania swojej rodziny w miłości i mocy Pisma Świętego poprzez umieszczenie go w centrum życia rodzinnego. Studiujcie i rozważajcie Pismo Święte, zwłaszcza czytania niedzielne. Uczestniczcie w studiach biblijnych, korzystajcie z niedzielnych czytań, pomocy do Pisma Świętego oraz bierzcie udział w rodzinnych wspólnotach, w których dzieli się Pismem Świętym. W pełni wykorzystujcie niedzielne okazje parafialne, aby uwolnić moc Ewangelii (Unleash the Gospel) w twojej rodzinie.
3. Stwórzcie czas na regularne posiłki rodzinne bez rozproszenia, aby odzyskać ich świętą naturę.

4. Zaangażujcie się w rozwój czasu modlitwy rodzinnej. Znajdźcie czas na słuchanie, dzielenie się i wzrastanie razem jako rodzina prowadzona przez Pana w czasie radości i prób. Zaufajcie i rozwijajcie relację z Duchem Świętym. Szukajcie prostych sposobów modlitwy, które pasują do waszej rodziny, dając pierwszeństwo rodzinnemu różańcowi, refleksji nad Pismem Świętym, zwłaszcza niedzielными czytaniem i nabożeństwami. Szukajcie i inicjujcie okazje do modlitwy z innymi rodzinami.
5. Odzyskajcie sakrament pojednania jako rzeczywistość przeżywaną w waszym domu: uleczcie rany i złamania w waszej rodzinie poprzez ofiarę, przebaczenie, miłosierdzie i miłość.
6. Stwórzcie dom, w którym wasza rodzina będzie wzorować się na miłości Chrystusa, bądźcie świadomi potrzeb waszych bliźnich i docierajcie do nich z duchem gościnności, aby dzielić się swoją wiarą.
7. Rodzice: bądźcie głównymi świadkami wiary dla waszych rodzin.

5.4 Parafie

Wizja: Parafie mają być oparte na modlitwie i kulturze spotkania z Jezusem. To doprowadzi do powstania parafii gotowych na przyjęcie innych i zmobilizowanych do ewangelizacji: zapraszania, łączenia, mentorowania i wysyłania rodzin i jednostek na misję. Każde działanie i zasoby parafii muszą być zgodne z podstawowym zobowiązaniem do ewangelizacji. Kierownictwo parafii powinno przejawiać zdrową pracę zespołową, która jest zorientowana na wyposażenie parafian w niezbędne szkolenia, formację, planowanie i zasoby, aby zainicjować i zrealizować znaczące przedsięwzięcia mające na celu rozszerzenie Ewangelii na każdy zakątek terytorium parafii.

5.4.1 Kultura parafialna

Potwierdzam i wspieram następującą propozycję Synodu:

Budować kulturę zmieniającego życie osobistego spotkania z Jezusem, która przenika każdy aspekt życia parafialnego i która prowadzi do prawdziwego, wypełnionego Bożą miłością spotkania z bliźnimi (np. dziećmi, młodzieżą, dorosłymi i seniorami)

W celu realizacji lub wsparcia tej propozycji:

1. Zobowiązuje służby centralne AOD: Biuro Ewangelizacji, Biuro Katechezy i Biuro Kultu Chrześcijańskiego, aby do października 2017 r. prowadziły opracowanie zasobów i szkoleń w celu towarzyszenia proboszczom i kierownictwu parafii w ich dążeniu do wypełnienia tej propozycji.
2. Zobowiązują proboszczów do ponownego podjęcia codziennej praktyki modlitwy osobistej i wstawienniczej jako swojego najwyższego priorytetu oraz do poprowadzenia parafii do tego samego. Powinno to obejmować rozpoczynanie i kończenie wszystkich spotkań czasem na modlitwę, która jest okazją do spotkania Jezusa na nowo, codziennego wzrastania jako Jego uczniowie oraz dawania świadectwa o mocy Jego miłosierdzia.
3. Zobowiązują proboszczów do stworzenia dla wspólnoty parafialnej regularnego czasu na Adorację Najświętszego Sakramentu i Nabożeństwa Maryjne oraz do promowania uczestnictwa w nich.
4. Zobowiązują proboszczów do zapewnienia hojnej dostępności Sakramentu Pojednania i inspirowania wiernych do jego regularnego sprawowania i uczestnictwa.

5. Zobowiązuję proboszczów i kierownictwo parafii do wdrożenia następujących działań do czerwca 2019 r:
  1. Stworzenie transformującego doświadczenia niedzielnego (Muzyka, Gościnność, Homilia), które skutecznie modeluje, inspiruje i wysyła poszczególne osoby i rodziny na misję.
  2. Prowadzenie parafii w duchu radykalnej gościnności, która przenika wszystkie działania parafialne i wpływa na wspólnotę.
  3. Zrozumienie całego obszaru geograficznego parafii, aby móc odpowiedzieć na potrzeby wspólnoty w oparciu o kompetencje kulturowe.
  4. Uzyskać jasne i dynamiczne zrozumienie zmieniającego życie spotkania z Jezusem, aby móc stworzyć możliwości dla innych.
  5. Zapewnienie programów wzrastania w wierze dla ludzi, którzy szukają Jezusa.

5.4.2 Funkcje parafii

Potwierdzam i wspieram następującą propozycję Synodu:

Wyposażyć, uzdalniać, wspierać i wysyłać poszczególne osoby i rodziny w misję (np. ewangelizacja, transformacja społeczna i ekonomiczna oraz duchowe i materialne dzieła miłosierdzia).

W celu realizacji lub wsparcia tej propozycji:

1. Zobowiązuje służby centralne AOD: Biuro Ewangelizacji do kierowania rozwojem modelu totalnej ewangelizacji wokół programu Unleash the Gospel (Uwolnić Ewangelię) do czerwca 2018 r.
2. Zobowiązuje AOD: Biuro Kultu Chrześcijańskiego, aby poprowadziło rozwój planu wyposażenia parafii w niezbędne środki i formację do planowania i przygotowywania przemieniających liturgii niedzielnych, oraz wydarzeń liturgicznych, które przygotowują i wysyłają poszczególne osoby i rodziny na misję. Plan ten powinien zostać zaproponowany do czerwca 2018 roku.
3. Zobowiązuję parafie do rozpoczęcia wprowadzania tego modelu totalnej ewangelizacji w swoich parafiach do grudnia 2019 r. oraz do odpowiedniego zrewidowania swoich deklaracji misyjnych.
4. Zobowiązuje parafie, aby do grudnia 2017 r. miały zespół modlitewno-wstawienniczy, który będzie się modlił w intencji misji parafii i intencji zespołu kierowniczego oraz aby zapewnił stałe wsparcie modlitewne tego zespołu.
5. Wzywam proboszczów i liderów parafii do organizowania wsparcia dla rodzin, aby jak najskuteczniej towarzyszyć im w rozeznawaniu, odkrywaniu i przeżywaniu misji rodziny.

5.4.3 Przywództwo parafialne

Potwierdzam i wspieram następującą propozycję Synodu:

Ustanowienie zespołu liderów parafii wokół proboszcza jako normatywnej praktyki, gdzie członkowie zespołu rozwijają wspólną odpowiedzialność i odpowiedzialność zarówno wobec wizji Arcybiskupa jak i misji parafii. Rozszerzenie tej samej dynamiki i praktyk zespołowych na wszystkich pracowników parafii i/lub szkoły.

W celu realizacji lub wsparcia tej propozycji:

1. Zobowiązuje AOD: Department Życia i Posługi Parafialnej, wraz z Biurem Ewangelizacji, do kierowania tworzeniem zespołów coachingowych z początkową grupą pilotażową, która ma rozpocząć działanie do grudnia 2017 r., aby pomóc w opracowaniu archidiecezjalnych standardów i norm organizacyjnych wzorowanych na elementach programu Amazing Parish, takich jak:
  1. Zapewnienie formacji dla wszystkich pracowników parafii.
  2. Budowanie zdrowego zespołu przywódczego i ustanowienie sposobów dzielenia się najlepszymi praktykami.
  3. Stworzenie jasności dla całej parafii poprzez posiadanie odpowiedzi na podstawowe pytania, które kierują i definiują wizję, misję oraz podział obowiązków.
  4. Przekazywanie jasnych informacji w całej parafii poprzez proste i precyzyjne komunikaty przy użyciu wielu mediów na wszystkich poziomach życia parafialnego.
  5. Wzmocnienie przejrzystości w takich obszarach jak wolontariat, zatrudnianie, zwalnianie, nagradzanie i wynagrodzenie pracowników.
2. Zobowiązuje AOD: Departament Życia i Posługi Parafialnej, aby poprowadził rozwój standardów i norm dotyczących organizacji funkcjonowania parafii do czerwca 2018 roku, oraz aby ustanowił fora pomagające parafiom w ocenie ich mocnych stron i wyzwań w miarę dążenia do spełnienia tych standardów.
3. Zobowiązują wszystkich proboszczów do stworzenia zespołu przywódczego parafii zgodnie z archidiecezjalnymi standardami i normami dotyczącymi organizacji funkcjonowania parafii do grudnia 2018 roku.
4. Zobowiązują służby centralne AOD: Departamenty Życia Parafialnego i Zasobów Ludzkich, aby doprowadziły do opracowania nowego modelu struktur parafialnych (odpowiadającego konstytucji Kościoła), w tym organów konsultacyjnych i personelu parafialnego, które są zgodne z wizją Unleash the Gospel (Uwolnić Ewangelię) do grudnia 2019 r.
5. Nakładam na Radę Biskupią, współpracującą z Radą Prezbiterialną, obowiązek stworzenia systemu wsparcia dla duchownych do sierpnia 2019 r. poprzez:
  1. Konsultację z kierownictwem Diakonu i pełne wykorzystanie zasobów Wyższego Seminarium Duchownego Sacred Heart, opracowanie programu stałej formacji księży, który stawia na pierwszym miejscu ewangelizację i formowanie ewangelizatorów.
  2. Wezwanie prezbiterów do stałej formacji i zapewnienie im czasu na nią.
  3. Uwzględniając w pełni obowiązki kierownicze, które z konieczności należą do proboszczów, stworzenie struktur, które zwolnią ich z obowiązków kierowniczych, które mogą być przekazane innym (zgodnie z normą prawa kanonicznego), aby mieli więcej czasu na ich munus docendi (urząd nauczycielski), zwłaszcza na posługę ewangelizacji, przepowiadania i katechezy.
  4. Ocena procesu przydzielania kapłanów i dostosowanie go do darów i charyzmatów każdego z nich.
  5. Rozważenie, w jaki sposób najlepiej ułatwić kapłanom dzielenie się elementami życia wspólnotowego i wzajemne braterskie wsparcie.

5.5 Archidiecezjalne Służby Centralne

Wizja: Archidiecezjalne Służby Centralne mają zapewnić strategiczne i strukturalne wsparcie dla parafii i innych jednostek katolickich oraz modelować osobiste, duchowe i przywódcze cechy radosnych uczniów-misjonarzy.

5.5.1 Archidiecezjalna Służba Centralna: Pierwszy Priorytet

Potwierdzam i popieram następującą propozycję Synodu:

Zbudować ramy wzajemnej odpowiedzialności pomiędzy proboszczami, parafiami, szkołami i Służbami Centralnymi. Aby zbudować podstawy do tego, należy uzdrowić zranione relacje, zbudować zaufanie i praktykować przejrzystość.

W celu realizacji lub wsparcia tej propozycji:

1. Z pomocą moich współpracowników Kurii, ustanowię harmonogram zakładający stały czas na modlitwę i katechezę, aby przyspieszyć dzieło nowej ewangelizacji w Archidiecezji.
2. Zobowiązuję Moderadora Kurii i Gabinet do ponownej oceny struktury organizacyjnej Służb Centralnych w świetle misji, wyrównując role, obowiązki i sprawiedliwe wynagrodzenie, aby wspierać ogólną misję Unleash the Gospel (Uwolnić Ewangelię) do sierpnia 2019 r.
3. Nakładam na AOD Central Services obowiązek dawania świadectwa i wzorowania się na opracowanych standardach i normach dotyczących funkcjonowania wspierającego nową ewangelizację i Unleash the Gospel (Uwolnić Ewangelię).
4. Nakazuję Radzie Biskupiej i Departamentowi Życia i Posługi Parafialnej, aby przewodziły opracowaniu planu zarządzania transformacją dla parafii i szkół, które mają być zgrupowane, połączone lub zamknięte z tymi specjalnymi względami:
  1. Przebaczenie i pojednanie zakorzenione w intencjonalnym duchu miłosierdzia, wrażliwości i pokory ze szczególnym uwzględnieniem tych parafii i szkół, które wcześniej przeszły przez doświadczenie bycia zgrupowanymi, połączonymi lub zamkniętymi.
  2. Szkolenie w zakresie zarządzania procesem przejściowym dla duchownych i świeckich szafarzy kościelnych.
  3. Celebracje liturgiczne i inne doświadczenia, które ułatwiają uzdrowienie, uwolnienie i pojednanie w duchu komunii.
  4. Plan ten powinien zostać wprowadzony w życie do czerwca 2018 roku.
5. Zobowiązuję Radę Biskupią, Radę Presbiterów i Kanclerza Kurii, aby poprowadzili opracowanie planu towarzyszenia i pojednania osobom, które zostały zranione przez Kościół w terminie do czerwca 2018 roku.

5.5.2 Archidiecezjalne Służby Centralne: Drugi Priorytet

Potwierdzam i wspieram następującą propozycję Synodu:

Inwestować w ludzi, procesy i narzędzia, które zapewniają skuteczną, uprzedzającą i szybką komunikację ze wszystkimi zaangażowanymi lub pragnącymi się zaangażować w posługę na rzecz Kościoła (wewnętrznie, jak również z parafiami, parafianami i społeczeństwem).

W celu realizacji lub wsparcia tej propozycji:

1. Zobowiązuję Kanclerza i Sekretariat Kurii do stworzenia zespołu, który oceni komunikację i zaprojektuje kreatywne, responsywne metody i narzędzia w całym zakresie: parafii, szkół, służb centralnych i osób poszukujących zaangażowania w Kościele. Zespół ten powinien zostać utworzony do grudnia 2017 r., a proponowana strategia ukończona do grudnia 2018 r.
2. Zobowiązuję Kanclerza i Sekretariat Kurii, aby utworzyli zespół do opracowania, oceny i nadzorowania strategii, która będzie:
  1. Umożliwić bezpieczny i sprawny przepływ informacji i zasobów cyfrowych pomiędzy AOD, parafiami i szkołami.
  2. Łączyć i angażować osoby zaangażowane w duszpasterstwa.
  3. Wspierać centralne repozytorium zasobów, które ułatwiają indywidualną podróż do spotkania, wzrostu i świadczenia o Chrystusie.
  4. Zespół ten powinien zostać utworzony do grudnia 2017 r. z proponowaną strategią i planem ukończonym do grudnia 2018 r.

5.5.3 Archidiecezjalne Służby Centralne: Trzeci Priorytet

5.5.3.1 Trzeci Priorytet A

Potwierdzam i popieram następującą propozycję Synodu:

Partnerstwo z Wyższym Seminarium Duchownym Sacred Heart (SHMS) w celu opracowania praktycznych i stałych możliwości formacji dla duchownych, świeckich szafarzy kościelnych i wiernych świeckich wokół kluczowych obszarów działalności misyjnej (np. homiletyki, rodziny, kultury, budowania zespołów, ewangelizacji życia codziennego, modlitwy, rozeznania i katolickich zasad sprawiedliwości społecznej).

W celu realizacji lub wsparcia tej propozycji:

1. Zobowiązuję Radę ds. Nowej Ewangelizacji do współpracy z wykładowcami i administracją Wyższego Seminarium Duchownego. Sacred Heart poczynszy od grudnia 2018 r. w celu zbadania możliwości utworzenia instytutu poświęconego świeckiemu świadectwu w świecie, ze szczególnym uwzględnieniem wspierania dialogu między Ewangelią a kulturą.
2. Zobowiązuję Kanclerza Kurii i Rektora Wyższego Seminarium Duchownego Sacred Heart do rozpoczęcia współpracy w lutym 2018 r. w następujących kwestiach:
  1. Opracowania praktycznych i stałych możliwości formacji dla świeckich szafarzy kościelnych i wiernych świeckich wokół kluczowych obszarów działalności misyjnej.
  2. Zakładać i umacniać stowarzyszenia zrzeszające wiernych Kościoła Chrystusowego, aby wspierać członków w ich wspólnej misji ewangelizacyjnej i/lub aby rozwijać ważne cele, zwłaszcza znajomość i modlitewne wykorzystanie Pisma Świętego, czyniąc Świętą Eucharystię centralnym elementem naszej tożsamości jako uczniów, oraz pomagając w odnowieniu Sakramentu Pojednania.
3. Zobowiązuję kierownictwo i wykładowców Wyższego Seminarium Duchownego Sacred Heart, we współpracy z Office for Black Catholic Ministry, do zbadania, w jaki sposób, zgodnie z misją Seminarium, zgromadzić i zorganizować zasoby w celu

przyspieszenia nowej ewangelizacji we wspólnocie afroamerykańskiej. Ten proces powinien rozpocząć się do lutego 2018 r.

5.5.3.2 Trzeci Priorytet B

Potwierdzam i wspieram następującą propozycję Synodu:

Budować kompetencje kulturowe wśród poszczególnych osób, parafii i kierownictwa Archidiecezji, aby uznać i przełamać bariery, które nas dzielą - w tym rasę, pochodzenie etniczne, płeć i status społeczno-ekonomiczny.

W celu realizacji lub wsparcia tej propozycji:

1. Zobowiązuję służby centralne AOD: Departament Ewangelizacji, Katechezy i Szkół, aby poprowadził rozwój procesu i harmonogramu dla zapewnienia USCCB: Building Intercultural Competence for Ministers Training dla wszystkich (tj. Central Services, SHMS, Parafie, Szkoły, Cmentarze, itp.) do grudnia 2017 roku.
2. Zobowiązuję Catholic Charities of Southeast Michigan i AOD Central Services Office for Family Life do zapewnienia zasobów dla rozwoju kultury empatii i zrozumienia w całej Archidiecezji, zgodnie ze światłem Ewangelii, tak aby ci, którzy doświadczają wyzwań związanych z tożsamością płciową i przyciąganiem tej samej płci, znaleźli wsparcie dla wzrastania jako osoba ludzka w cnocie Chrystusowej czystości. Zasoby i formacja będą dostępne do grudnia 2018 roku.
3. Powołam grupę roboczą, która na podstawie nauczania św. Jana Pawła o inkulturacji Ewangelii opracuje inicjatywę mającą na celu wyrażenie form życia katolickiego w idiomach kulturowych afroamerykańskiej społeczności południowo-wschodniego Michigan. Grupa ta rozpocznie pracę w lutym 2018 r.
4. Zobowiązuję Biuro ds. Duszpasterstwa Latynosów do rozszerzenia wysiłków na rzecz dzielenia się bogactwem naszych latynoskich kultur z naszymi niehiszpańskimi wspólnotami Archidiecezji.
5. Zobowiązuję Kanclerza Kurii do zgromadzenia pracowników z wydziałów Rozwoju i Zarządzania, Finansów i Administracji, Ewangelizacji, Katechezy i Szkół oraz Życia i Posługi Parafialnej, aby poprowadzić rozwój planu, który będzie dążył do przełamania barier statusu społeczno-ekonomicznego i budowania wzajemnego szacunku dla darów, którymi Bóg obdarzył wszystkich wiernych, który ma być ukończony do grudnia 2018 r.

5.5.3.3 Trzeci Priorytet C

Potwierdzam i wspieram następującą propozycję Synodu:

Aktywnie wspierać ponowną weryfikację misji, finansowania i zarządzania szkołami katolickimi.

W celu realizacji lub wsparcia tej propozycji:

1. Potwierdzam, w świetle tego, co usłyszałem, jak Duch Święty powiedział do naszego Kościoła lokalnego poprzez Synod 16, że Szkoły Katolickie są apostołatem, za który odpowiedzialne są wszystkie parafie i wszyscy wierni Chrystusa. To przekonanie musi być fundamentalną zasadą odnowy tej posługi.

2. Potwierdzam i zobowiązuję, w świetle tego, co usłyszałem, jak Duch Święty powiedział do naszego Kościoła lokalnego poprzez Synod 16, Radę Szkół Katolickich, aby posuwała nas naprzód na drodze do zapewnienia, że każda katolicka rodzina w Archidiecezji Detroit, która szuka doskonałej katolickiej edukacji dla swoich dzieci, może ją mieć.
3. Zobowiązuję Radę Szkół Katolickich do zapewnienia, że szkoły będą miały ewangelizację i uczniostwo jako najwyższy priorytet w trakcie rewizji misji, finansowania i zarządzania szkołami katolickimi.
4. Zobowiązuję służby centralne AOD: Biuro Ewangelizacji, Biuro Katechezy oraz Biuro Zdrowia, Lekkoatletyki, Wychowania Fizycznego i Bezpieczeństwa wraz z Katolicką Organizacją Młodzieżową do opracowania planu zaprzestania zajęć sportowych w niedzielę i zapewnienia, że ewangelizacja i uczniostwo jest ich najwyższym priorytetem. Plan ten powinien zostać opracowany do sierpnia 2018 r. w celu wdrożenia w roku szkolnym 2019/20.
5. Zobowiązuje służby centralne AOD: Departament Ewangelizacji, Katechezy i Szkół do wdrożenia nowego programu nauczania religii do września 2017 r.
6. Nakładam na wszystkie szkoły katolickie obowiązek przestrzegania opracowanych przez AOD Central Services standardów i norm zdrowia organizacyjnego (w tym stosowania modelu "zespołu przywódczego" opisanego w Kroku Działania 2.3-1) począwszy od roku szkolnego 2019/20.

6 PODSUMOWANIE

Trwali oni w nauce Apostołów i we wspólnocie, w łamaniu chleba i w modlitwach. Bojaźń ogarniała każdego, gdyż Apostołowie czynili wiele znaków i cudów... Pan zaś przymnażał im codziennie tych, którzy dostępowali zbawienia.

Dzieje Apostolskie 2,42-47

List ten kończy się tam, gdzie się zaczął, w 2 rozdziale Dziejów Apostolskich. Widzimy tu Kościół prowadzący autentycznie chrześcijańskie życie wspólnotowe: podążający za nauczaniem apostołów, praktykujący społeczność i troskę o siebie nawzajem, uczestniczący w sakramentach i modlący się razem. I widzimy, jak Bóg im błogosławi, powiększając ich liczbę. Widzimy tajemnicę, rzeczywistość jednocześnie ludzką i boską, stworzony przejaw działania Ducha Stwórcy. Kościół jest sakramentem Chrystusa zmartwychwstałego pośród nas. Jest żywy, ponieważ On jest żywy. Rośnie w siłę i moc Jego boskiego życia. Żyje nie dla siebie, ale dla swojej misji. Pan posyła go, aby głosił Dobrą Nowinę, że "ukrzyżowany został wskrzeszony", tak jak został On posłany przez Ojca.

W tym tekście z Dziejów Apostolskich św. Łukasz maluje piękny portret Kościoła w jego pierwszych dniach w Jerozolimie. Od tego czasu, jak kwitnący krzew winny, jego gałęzie rozciągają się na całą ziemię. Kościół w Archidiecezji Detroit jest żywą gałęzią tej żywej winorośli. To, co św. Łukasz powiedział o Kościele w Jerozolimie, można powiedzieć naprawdę o nas. To właśnie jako Kościół Chrystusa w południowo-wschodnim Michigan, założony przez Chrystusa i żyjący w Chrystusie, podejmujemy z powagą nową ewangelizację.

Unleash the Gospel (Uwolnić Ewangelię) nie jest czymś, co robimy indywidualnie, ale jest zadaniem wspólnotowym, dziełem całego mistycznego ciała Chrystusa, do którego należymy. Jeśli żyjemy jako zespół radosnych uczniów-misjonarzy, nasze życie wspólnotowe jest samo w sobie promiennym świadectwem mocy Ewangelii.

Do mnie, jako głównego pasterza tego Kościoła lokalnego, należy prowadzenie i kierowanie naszą wspólnotą w odpowiedzi na wezwanie Pana do czynienia uczniów ze wszystkich narodów. W odpowiedzi na to, co usłyszałem od Ducha Świętego, który mówił do nas na Synodzie 16, zobowiązuję się uczynić "Unleash the Gospel" (Uwolnić Ewangelię), zgodnie z kierunkiem Synodu 16, mapą drogową na pozostałe lata mojej posługi jako Arcybiskupa Detroit.

Jestem głęboko przekonany, że łaski udzielone Kościołowi w Detroit podczas Synodu 16 są wielkim skarbem duchowym, bogactwem, które Duch Święty wylał na nas dla monumentalnego zadania, jakie stoi przed nami. Z pomocą Boga będę prawdziwym i wiernym szafarzem tych darów, które są wspólną własnością nas wszystkich dla dzieła, które zostało nam wszystkim powierzone. Powołuję Radę ds. Nowej Ewangelizacji jako stały organ, który będzie mi pomagał w ocenie odpowiedzi Kościoła w Archidiecezji na Synod 16 oraz doradzał w sprawie sposobów czynienia stałego postępu w uwalnianiu Ewangelii. W ten sposób będę miał wsparcie, którego potrzebuję w wypełnianiu mojego zarządzania. Co roku, w dniu Pięćdziesiątnicy, pragnę zdać sprawę z mojego zarządzania łaskami Synodu 16.

Gdy rozpoczynamy misyjną transformację naszego Kościoła lokalnego, szczególnym towarzyszem i orędownikiem jest dla nas czcigodny ojciec Solanus Casey. Niedawną zapowiedź jego beatyfikacji w najbliższych miesiącach postrzegam jako niezrównaną łaskę dla nas: wzór dla dzieła ewangelizacji i opatrnościowy znak od Boga, że wypełniamy Jego wolę. Przez lata swojej skromnej służby jako odźwierny w klasztorze św. Bonawentury w Detroit, ojciec Solanus spotykał się z każdym, kto do niego przychodził - katolikiem czy niekatolikiem - z ciepłem i współczuciem Chrystusa. Dostarczał zupę dla głodnych, miłe słowa dla strapionych i uzdrawiającą łaskę Chrystusa dla chorych - zawsze z Dobrą Nowiną, że w Chrystusie Bóg kocha i troszczy się o swój świat. Ojciec Solanus był chodzącym zwiastunem Bożej miłości. Obyśmy mogli pójść za jego przykładem! Wraz z nim, jako niebiańskich partnerów mamy również Matkę Bożą, Gwiazdę Nowej Ewangelizacji i naszą archidiecezjalną patronkę, św. Bernadetę z Lourdes, która z odwagą i pokorą wypełniała misję, jaką Bóg jej powierzył, nawet w obliczu ogromnych przeciwności.

Gdzie będzie Archidiecezja Detroit za dwadzieścia lat? Mam nadzieję, że będzie to wspólnota radosnych uczniów-misjonarzy i świętych zjednoczonych w Jezusie - że będzie nawet cały szereg powodów do beatyfikacji - i że południowo-wschodnie Michigan będzie miejscem manifestującej się obecności Boga. Jesteśmy lokalnym Kościołem w ruchu i zapraszam każdego członka Kościoła do przyłączenia się do nas, gdy podążamy tam, gdzie prowadzi nas Chrystus. Nie tylko cel, ale i sama podróż jest powodem do zachęty i radości z przemieniającej mocy Ewangelii. Jak zawsze powtarzał Ojciec Solanus, dziękujemy Bogu przed czasem za to, co dla nas robi.

Z Katedry Najświętszego Sakramentu, 3 czerwca 2017 r., Wigilia Zesłania Ducha Świętego

Najprzewielebniejszy Allen H. Vigneron
Arcybiskup Detroit

7 PRZYPISY

1. Papież Paweł VI, Ewangelizacja w świecie współczesnym (Evangelii Nuntiandi), 75.
2. Por. papież Franciszek, Radość Ewangelii (Evangelii Gaudium), 24.
3. Zob. także Mt 28,18-20;Łk 24,46-39;Dz 1,8.

4. Papież Paweł VI, Ewangelizacja w świecie współczesnym, 14.
5. Sobór Watykański II, Dekret o apostołstwie świeckich, 6; 13.
6. Jan Paweł II, Przemówienie na otwarciu XIX Zwyczajnego Zgromadzenia Plenarnego Rady Episkopatów Ameryki Łacińskiej (CELAM), Port-au-Prince, Haiti, 9 marca 1983 r.
7. Radość Ewangelii (Evangelii Gaudium), 246. por. Jan Paweł II, Aby byli jedno (Ut Unum Sint), 98.
8. Jan Paweł II, Novo Millennio Ineunte, 40.
9. Papież Benedykt XVI, List o Towarzystwie Świętego Piusa X, 10 marca 2009 r.
10. Christian Smith i Melinda Lundquist Denton, Soul Searching: The Religious and Spiritual Lives of American Teenagers (Oxford University Press, 2005).
11. Augustyn, Wyznania, 1.1.
12. Newman, Parochial and Plain Sermons, t. 5, kazanie 20.
13. Papież Franciszek, Radość Ewangelii (Evangelii Gaudium), 33.
14. Por. Dz 4,31;8,26-29; 39-40;10,19; 13,1-13; 15,28;16,6-10.
15. Por. Mt 16:21-22;26:35, 69-75.
16. Por. Dz 2:14-41;3:1-26;4:8-13.
17. Por. Mt 7:13-14;Mk 16:16;J 3:16-18;5:29.
18. Zob. też Łk 24:46-47;Dz 2:38;17:30;20:21;26:20.
19. Papież Franciszek, Radość Ewangelii (Evangelii Gaudium), 12.
20. Tamże, 264.
21. Jan Paweł II, O katechezie w naszych czasach (Catechesi Tradendae), 25.
22. Papież Franciszek, Radość Ewangelii (Evangelii Gaudium), 164-165.
23. Augustyn, Kazania, 272 (PL 38, 1247).
24. Sobór Watykański II, Dei Verbum, 21.
25. Papież Benedykt XVI, Verbum Domini, 73; por. 90-98, 122.
26. Por. papież Franciszek, Bulla indykatyjna na Rok Jubileuszowy (Misericordiae Vultus), 17.
27. Por. papież Benedykt XVI, Sacramentum Caritatis, 84-87.
28. Tamże, 84.
29. Papież Jan Paweł II, Ecclesia de Eucharistia, 6.
30. Ostatnie książki, które dostarczają bardzo pomocnych wskazówek w tym względzie to James Mallon, Divine Renovation. Bringing Your Parish from Maintenance to Mission (New London, CT: Twenty-Third Publications, 2014); oraz Michael White i Tom Corcoran, Rebuilt: Awakening the Faithful, Reaching the Lost, and Making Church Matter (Notre Dame, IN: Ave Maria, 2013).
31. Por. Sobór Watykański II, Ad Gentes, 11.
32. "Współczesny człowiek chętniej słucha świadków niż nauczycieli, a jeśli słucha nauczycieli, to dlatego, że są świadkami". Papież Paweł VI, Ewangelizacja w świecie współczesnym, 41.
33. Zob. tenże, Katechizm Kościoła Katolickiego, 799-801, 951, 2003. Kongregacja Nauki Wiary, Iuvenescit Ecclesia (2016).
34. Sobór Watykański II, Dekret o apostołstwie świeckich, 3.
35. Sobór Watykański II, Dekret o posłudze i życiu kapłanów, 9.
36. Św. Jan Chryzostom, Six Books on the Priesthood trans. G. W. Butterworth (Crestwood, NY: St. Vladimir's Seminary Press, 1964), 44.
37. Papież Franciszek, Radość Ewangelii (Evangelii Gaudium), 120.
38. Sobór Watykański II, Dekret o apostołstwie świeckich, 2.
39. Jan Paweł II, Świeccy członkowie wiernego ludu Chrystusa, 9; Sobór Watykański II, Dekret o apostołstwie świeckich, 6.

40. Tamże, 28.
41. Jan Paweł II, Pastores Dabo Vobis, 26; por. Sobór Watykański II, Presbyterorum Ordinis, 4.
42. Przemówienie na Światowym Kongresie Ruchów Eklezjalnych i Nowych Wspólnot, 30 maja 1998 r.
43. Papież Franciszek, Radość Ewangelii (Evangelii Gaudium), 106.
44. Tamże, 127.
45. Tamże, 49.
46. Tamże, 169.
47. Por. Ef 5,25 Papież Franciszek, Amoris Laetitia, 72.
48. Papież Franciszek, Amoris Laetitia, 11.
49. Tamże, 33-57.
50. Mallon, Divine Renovation, 212.
51. Papież Franciszek, Amoris Laetitia, 324.
52. Tamże, 10.
53. Raport końcowy V Zgromadzenia Ogólnego Biskupów Ameryki Łacińskiej i Karaibów (CELAM) (Aparecida, Brazylia, 2007), 29.